

VAJNORSKÉ *novinky*

Časopis občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

3-4/2026
ročník XXXV
—
nepredajné

Lésola, lésola,
Kvetní ňedzela
2026

Rozhovor
s rektorom STU
Maximiliánom
Strémym

Vo Vajnoroch
si pripomenuli
Deň učiteľov

V čísle sa dočítate

Str. 3	Príhovor starostu; Vajnory si pripomenuli 81. výročie oslobodenia Bratislavy a mestskej časti	Str. 21	Veľkonočná nedeľa vo vinohrade
Str. 4	Z participatívneho rozpočtu na rok 2026 sa budú realizovať informačné tabule a výsadba cibuľovín; Na miestnom úrade privítali nového veliteľa jednotky NFIU	Str. 22 – 23	Vajnoš 2026 potvrdil rastúcu kvalitu vín. Aj silu vajnorskej komunity
Str. 5	Čo na to starosta; Svetový deň zdravia aj vo Vajnoroch	Str. 24 – 25	Ako ďalej vo vajnorských vinohradoch? Nábor do Vajnorského divadla
Str. 6 – 11	Vajnory ma oslovili pokojom a priateľskými vzťahmi;	Str. 26 – 27	Lésola, lésola, Kvjetíí ňedzela; Veľkonočné veršíky
Str. 11	Vajnory v Európskom parlamente	Str. 28	Upracme si Vajnory na Vajnorských jazerách; Dobrovoľníci čistili Vajnorské rybníky; Nová lavička vo Vajnoroch poteší aj prekvapí
Str. 12	Viac vody pre zeleň vo Vajnoroch	Str. 29	Môžem darovať krv, ak mám v tele rozvinutý chronický zápal? Múzeum vo Vajnoroch
Str. 13	Rekonštrukcia Príjazdnej ulice sa začala; Z odpadu užitočný pomocník pre mestskú zeleň	Str. 30 – 31	Včelársky rok sa nikdy nekončí (10)
Str. 14 – 15	Projektu Mesto pre deti sa zúčastnilo pätnásťtisíc účastníkov	Str. 32 – 33	Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (33)
Str. 16 – 17	Bezpečie, pohyb, sloboda – čo ešte potrebujú deti v meste? Odpovie interaktívna výstava	Str. 33	Uctenie si príchodu Ferdiša Jurigu do Vajnor;
Str. 17	Cudzinecká polícia opustí Vajnory; Večerná atmosféra v parku je opäť o niečo krajšia	Str. 34	Nevšedné dni na Brúderke; Film Posledná večera zaujal žiakov cirkevnej školy
Str. 18	Druhý ručník súťaže Bez burinky	Str. 35	Deň otvorených dverí v našej škole; Veľkonočná duchovná obnova; Žiaci sa po kurze stali korčuľarmi
Str. 19	Slobodná párty vo Vajnoroch priniesla 20 nových kníh do miestnej knižnice	Str. 36 – 38	Život FK Vajnory
Str. 20	Vajnory sa poďakovali učiteľom za ich prácu; Podcast s pánom farárom Jozefom Kováčikom	Str. 39	Kultúrne a spoločenské podujatia MÁJ
		Str. 40	ŠÚR – Dobrodružstvo v srdci prírody

Dôležité kontakty

- › Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333
- › Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567
- › Hlásenie porúch VO: 02/63 81 01 51
- › Hasičská služba: 150, 112, Záchraná služba: 155, 112
- › Mestská polícia: 159,
- › Havarijná služba: 0123
- › OLO: 02/50 11 01 11

MIESTNY ÚRAD MČ BRATISLAVA-VAJNORY

- › Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava
- › Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24
- › e-mail: vajnory@vajnory.sk

ZBAVTE SA STARÝCH SPOTREBIČOV EKOLOGICKY A ZDARMA!

Vašu starú práčku, chladničku, mikrovlnku alebo iný spotrebič zo skupiny bielej techniky vám zadarmo vyzdvihneme priamo z vašej adresy a odvezieme na ekologickú recykláciu. **Navštívte www.zberelektroodpadu.sk a objednajte si bezplatný odvoz starého spotrebiča priamo z vašej adresy.**

Cenník inzercie

<p>1 strana 21 × 29,7 cm + 3 mm spadávka</p> <p>440,00 € bez DPH</p>	<p>1/2 strany 18,5 × 12,5 cm</p> <p>260,00 € bez DPH</p>	<p>1/4 strany 9,25 × 12,5 cm</p> <p>140,00 € bez DPH</p>
<p>1/8 strany 9,25 × 6,25 cm</p> <p>90,00 € bez DPH</p>	<p>1/16 strany 4,62 × 6,25 cm</p> <p>60,00 € bez DPH</p>	<p>Plošný inzerát atyp. rozmerov (1 cm²) 1,40 € bez DPH</p> <p>Riadková inzercia (predám, kúpim, služby, ...) cena za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo) 0,75 € bez DPH</p>

Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinách.
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10 %; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %

**VAJNORSKÉ
novinky**

e-mail: redakcia@vajnory.sk
web: www.vajnory.sk
www.vajnorskenovinky.sk

Časopis obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava IČO: 00304565 ISSN 1339-0201. Registračné číslo: EV 3049/09. Redakcia: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. Náklad: 2 200 výtlačkov. Nepredajné. Uzavierka 10. 4. 2026, Vydané 23. 4. 2026, číslo 3–4/2026, ročník XXXV. Dátum uzavierky nasledujúceho čísla 22. 5. 2026. Číslo zostavil: PhDr. Stanislav Bachleda. Redakčná rada: predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, členovia: Ľubica Mešková, Juraj Zeman, Martin Maňko, Helena Paulenová. Jazyková úprava: Mgr. Jela Lukyová. Tlač: KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava. Inzeráty: redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci,

jar je obdobím, keď sa Vajnory opäť naplno prebúdzajú k životu. Ulice sa zaplňajú ľuďmi, stretávame sa na podujatiach, na športoviskách aj len tak medzi susedmi. A práve v takýchto momentoch si človek najviac uvedomí, že Vajnory nie sú len miesto, kde bývame, ale najmä komunita, ktorú spolu tvoríme. Aj preto sa spolu s kolegami snažíme posúvať dopredu konkrétne veci, ktoré ovplyvňujú náš každodenný život.

V uplynulom období prebehla oprava Rybníčnej ulice a začali sa práce na rekonštrukcii Príjazdnej ulice. Na prvý pohľad ide o bežné veci, no v skutočnosti sú výsledkom dlhých príprav, projektovania a najmä koordinácie s magistrátom, keďže ide o komunikácie v jeho správe.

Zmeny sa dotkli aj verejných priestorov. V Parku pod lipami pribudlo nové osvetlenie, ktoré zvyšuje komfort aj bezpečnosť. Robíme aj menšie, ale dôležité kroky. Naším záujmom je zrevitalizovať parčík pred Ternom, kde sme síce odstránili jednu lavičku, ale vďaka práci nášho kolegu pribudla nová krásna neďaleko zastávky Osloboditeľská. Dôležitou témou sú aj vodozádržné opatrenia.

Možno to nie je niečo, čo vidíme každý deň, ale práve takéto riešenia budú rozhodovať o tom, ako zvládneme extrémny počasie a ako bude vyzerať naše životné prostredie o pár rokov.

Spolu s poslancami diskutujeme aj o ďalších prioritách. Jednou z nich je rekonštrukcia chodníkov. Našou ambíciou je ísť systematicky. Nezalátavať jednotlivé miesta, ale riešiť ucelené úseky tak, aby to dávalo zmysel pre celé Vajnory.

Dlhodobou témou je aj železničná stanica a jej okolie. Dlhodobu a systematicky pracujeme na vybudovaní prestupového terminálu, ktorý výrazne zvýši jej význam v rámci dopravy. Ide o náročný projekt, ktorý zahŕňa majetkové vysporiadanie, projektovú prípravu aj povoľovacie procesy. Práve tieto kroky sú vždy najzložitejšie a najzdĺhavejšie. Dnes však už môžem povedať, že sa nám podarilo posunúť projekt do štádia, keď je moderný prestupový terminál spolu s obnovou celého priestoru stanice reálne dosiahnuteľný. V dohľadnom čase sa tak môže stať skutočnosťou.

Pozitívnu správou je aj participatívny rozpočet. Aj keď návrhov nebolo veľa, vďaka vášmu hlasovaniu sa zrealizujú konkrétne projekty. Pribudne zeleň aj informačné prvky. Je to pekný príklad toho, že aj menšími krokmi vieme spoločne meniť naše okolie.

Našou snahou je, aby sa vo Vajnoroch dobre žilo dnes, ale aj o 10 či 20 rokov. Rozvíjať to, čo potrebujeme, a zároveň si zachovať to, čo robí Vajnory Vajnorami. Ich atmosféru, tradície a susedské vzťahy.

Michal Vlček
starosta

Vajnory si pripomenuli 81. výročie oslobodenia Bratislavy a mestskej časti

Text a snímka: redakcia

Mestská časť Bratislava-Vajnory si v predstihu pripomenula 81. výročie oslobodenia Bratislavy a zároveň aj oslobodenie samotných Vajnor. Slávnostný akt kladenia vencov sa uskutočnil pri pamätníku na Osloboditeľskej ulici za účasti predstaviteľov samosprávy, príslušníkov čestnej stráže Ozbrojených síl Slovenskej republiky, vojakov z posádky NATO Force Integration Unit Slovakia (NFIU), žiakov základných škôl, zástupcov miestnych spolkov, združení, ako aj verejnosti.

Výročie oslobodenia Bratislavy si Slovensko každoročne pripomína 4. apríla, pričom Vajnory patrili v tejto oblasti medzi prvé obce, ktoré boli oslobodené už 2. apríla 1945. Starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Mi-

chal Vlček vo svojom príhovore ocenil účasť vojakov NATO na podujatí: „Som rád, že posádka NATO Force Integration Unit Slovakia, Styčného tímu pre integráciu síl Severoatlantickej aliancie na Slovensku (NFIU), sídli u nás vo Vajnoroch. Práve NATO je inštitúciou, ktorá je najväčším garantom bezpečnosti tejto časti kontinentu. Máme obrovské šťastie, že sme jej súčasťou a žijeme v relatívne väčšom bezpečí ako tí, ktoré takéto šťastie nemali.“

Vo Vajnoroch si každý rok, no najmä od roku 2022, keď bol napadnutý náš východný sused Ukrajina, pripomínáme, že mier a riešenie problémov ozbrojenou silou nie sú správnou cestou. Vo svojom príhovore sa starosta Michal Vlček dotkol aj aktuálnych konfliktov vo svete a neobišiel ani tragický konflikt na Blízkom východe, ktorý sa dnes odohráva. „Bol by som rád, keby namiesto slov tých, ktorí začínajú nezmyselné vojny, boli vypočuté želania všetkých, ktorí túžia po tom, aby vojenské

konflikty a akty agresie, ktoré neslúžia ničomu okrem rozmarov mocných, skončili. O to viac má dnes aj pri tomto výročí zmysel na chvíľu sa zastaviť, spomenúť si na našu minulosť a vážiť si to, čo dnes máme. Mier, bezpečie a sloboda nie sú samozrejmosť a práve takéto chvíle nám to stále pripomínajú“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Z participatívneho rozpočtu na rok 2026 sa budú realizovať informačné tabule a výsadba cibuľovín

Text: redakcia Ilustrácia: archív

V mesiaci marec prebiehalo hlasovanie projektov v rámci Participatívneho rozpočtu 2026. Obyvatelia mohli hlasovať elektronicky alebo prostredníctvom hlasovacích lístkov na recepcii miestneho úradu.

Suma participatívneho rozpočtu vyplýva zo schváleného rozpočtu mestskej časti Bratislava-Vajnory a na rok 2026 predstavuje 3 000 eur.

Do hlasovania sa zapojilo 104 obyvateľov. Jednotlivé projekty získali nasledovný počet hlasov:

VÝSADBA CIBUĽOVÍN

› navrhovateľ: Daniel Lapšanský

› požadovaná suma: 1 500 eur – 35 hlasov

ATRAKTÍVNE LOKALITY VO VAJNOROCH – INFORMAČNÉ TABULE

› navrhovateľka: Jana Neštinová

› požadovaná suma: 1 500 eur – 36 hlasov

VAJNORSKÝ NEPTÚN

› navrhovateľ: Michal Páleník

› požadovaná suma: 1 700 eur – 33 hlasov

Na základe výsledkov hlasovania sa v roku 2026 budú realizovať: 1. informačné tabule o atraktívnych lokalitách vo Vajnoroch 2. výsadba cibuľovín.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili – či už podaním projektu alebo hlasovaním. Aj takéto menšie projekty dokážu prispieť k tomu, aby boli Vajnory opäť o niečo krajšie.

Na miestnom úrade privítali nového veliteľa jednotky NFIU

Text a snímka: redakcia

Na Miestnom úrade Bratislava-Vajnory vo štvrtok 5. marca privítali nového veliteľa jednotky **NATO Force Integration Unit Slovakia**, plukovníka gšt. **Alexandra Schobera**, ktorý sa po nástupe do svojej funkcie prišiel osobne predstaviť. Počas stretnutia diskutovali o možnostiach ďalšej spolupráce medzi jednotkou NFIU Slovakia a mestskou časťou Bratislava-Vajnory. Témou boli najmä spoločné aktivity a pokračovanie dobrých vzťahov, ktoré sa medzi jednotkou a mestskou časťou podarilo vybudovať v uplynulom období.

Jednotka **NATO Force Integration Unit Slovakia** pôsobí v kasárňach vo Vajnoroch

od roku 2016. Ide o malý medzinárodný štáb zložený z príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a vojakov z viacerých členských štátov NATO.

Hlavnou úlohou jednotky je podpora plánovania a koordinácie obranných aktivít NATO. NFIU Slovakia sa podieľa najmä na príprave a koordinácii spoločných vojenských cvičení, na plánovaní logistického zabezpečenia a na koordinácii prípadného presunu spojeneckých síl na územie Slovenska. Zároveň spolupracuje s domácimi ozbrojenými zložkami a ďalšími partnermi pri zvyšovaní pripravenosti a spolupráce v rámci Aliancie. Starosta ocenil záujem nového veliteľa nadviazať na doterajšiu spoluprácu a rozvíjať partner-

stvo aj do budúcnosti. Spoločným cieľom je pokračovať v aktivitách, ktoré sú prínosom pre miestnu komunitu a obyvateľov Vajnory.

„Teší ma spoločný záujem nadviazať na doterajšie dobré vzťahy a pokračovať v spoločných aktivitách, ktoré sú prínosom pre naše Vajnory,“ uviedol starosta Michal Vlček po stretnutí.

Čo na to starosta?

› Na Príjazdnej ulici sa začalo s prácami. Ako presne bude vyzerat' rekonštrukcia tejto ulice a dočkáme sa ako občania aj chodníkov?

Príjazdna ulica patrí medzi tie, na ktoré nás obyvatelia dlhodobo upozorňovali, a úplne oprávnené. Jej stav nebol dobrý a úprimne, vnímal som to rovnako kriticky ako vy.

Preto sme spustili jej postupnú obnovu. Aktuálne prebieha prvá etapa, rekonštrukcia asfaltového povrchu, ktorá je základom celej opravy.

Už v tejto etape však robíme aj konkrétny krok pre bezpečnosť. Buduje sa nový chodník smerom k detskému ihrisku. Mamičky s deťmi sa tak budú môcť konečne dostať bezpečne po chodníku a nebudú musieť chodiť po ceste, ako tomu bolo doteraz.

Je dôležité povedať otvorene, že veci sa tu nedajú urobiť naraz. Najskôr musíme stabilizovať vozovku a až následne môžeme pokračovať ďalšími krokmi.

Častá otázka smeruje k chodníkom. Áno, počítame s nimi. V ďalšej etape je súčasťou projektu aj riešenie pohybu chodcov a doplnenie verejného osvetlenia.

Cieľ je jasný. Aby Príjazdna nebola len opravená cesta, ale bezpečný a funkčný priestor pre všetkých.

› Má samospráva vo Vajnoroch pri problematike žltnutia viniča pripravený plán alebo spoluprácu s odborníkmi na riešenie tejto hrozby?

Túto tému určite nepodceňujeme. Je vážna a pre našich vinohradníkov môže mať až existenčné dopady.

Ide o zlaté žltnutie viniča. Ochorenie, ktoré sa šíri veľmi rýchlo a v prípade jeho výskytu neexistuje iné riešenie ako likvidácia celého vinohradu. To je zásah, ktorý znamená roky straty práce aj investícií.

Práve preto je dôležité, že sa tejto téme venujú odborníci, samosprávy aj mesto. Nedávno sme sa spolu so združením Via Vitis zúčastnili rokovania na magistráte, kde sme hľadali konkrétne riešenia.

Treba povedať jasne. Toto nie je problém, ktorý vyrieši jedna mestská časť. Potrebný je koordinovaný postup a aktívna úloha štátu. Nestačí monitoring, potrebujeme systém prevencie aj kompenzácií.

Vinohrady sú súčasťou identity Vajnora a uróbime maximum pre to, aby sme ich zachovali aj pre ďalšie generácie.

› Ako hodnotíte nového riaditeľa školy po tých pár mesiacoch? Spolupracuje sa vám dobre?

Tri mesiace sú obdobie, keď sa už dá urobiť prvé hodnotenie.

Pána Tótha som vymenoval na základe výberového konania. Aj keď som ho predtým nepoznal, už po prvom stretnutí na mňa pôsobil veľmi presvedčivo. Má jasnú víziu, rešpekt k ľuďom a dôraz na rozvoj školy.

Dnes môžem povedať, že svoju dôveru zatiaľ potvrdzuje. Spôsobom, akým rieši veci,

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

aj tým, ako si získava dôveru učiteľov aj rodičov.

Zároveň je fér povedať, že škola nie je o jednom človeku. Je to spoločná práca celého tímu. Vedenia, učiteľov aj všetkých zamestnancov.

Nedávno sme si pripomenuli Deň učiteľov a aj touto cestou im chcem poďakovať. To, že sa škola posúva dopredu, je najmä výsledok ich každodennej práce, trpezlivosti a nasadenia.

› **VPRÍPADE OTÁZOK KONTAKTUJTE:**
starosta@vajnory.sk

Svetový deň zdravia aj vo Vajnoroch

Text: redakcia Snímka: archív

Zdravie patrí medzi to najcennejšie, čo v živote máme. Často si jeho hodnotu naplno uvedomíme až vtedy, keď nám začne chýbať. O to dôležitejšie je vytvárať príležitosti, ktoré nám pomáhajú starať sa o seba včas a preventívne – aj prostredníctvom jednoduchých, no zmysluplných aktivít.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sa na miestnom úrade vo Vajnoroch uskutočnilo Popoludnie zdravia. Podujatie zorganizovala poslankyňa miestneho zastupiteľstva a zdravotná sestra Martina Reháková, ktorá

je známa svojím profesionálnym aj ľudským prístupom.

Návštevníci mali možnosť dať si zmerať krvný tlak, poradiť sa o svojom zdravotnom stave a venovať chvíľu pozornosti vlastnému zdraviu. Podujatie sa stretlo s pozitívnym ohlasom – zapojili sa nielen obyvatelia, ale aj zamestnanci miestneho úradu.

Takéto aktivity ukazujú, že prevencia nemusí byť zložitá, aby bola účinná. Aj malé kroky môžu mať veľký význam, najmä ak sú sprevádzané ochotou pomáhať a venovať svoj čas druhým.

Poďakovanie patrí organizátorky za iniciatívu, ktorá prispela k podpore zdravia v našej mestskej časti a zároveň pripomenula,

že starostlivosť o zdravie by mala byť prirodzenou súčasťou nášho každodenného života.

Hovoríme s rektorom Slovenskej technickej univerzity pánom prof. Ing. Maximiliánom Strémym, PhD.

Vajnory ma oslovili pokojom a priateľskými vzťahmi

Text: Stanislav Bachleda

Snímky: archív M. Strémyho

Profesor Maximilián Strémy je od 7. septembra 2025 rektorom Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Predtým pôsobil vo funkcii prorektora STU pre strategické projekty, rozvoj, inovácie a prax, ešte skôr bol prodekanom pre zahraničné vzťahy a medzinárodné projekty MTF STU v Trnave, kde vyvíjal aj pedagogickú a výskumnú činnosť. Je úspešným riešiteľom viacerých medzinárodných a domácich projektov, prednášal na Slovensku i v zahraničí, bol zakladateľom a lídrom neziskovej organizácie Minerva Group, riaditeľom spoločnosti Qintec s.r.o. zameranej na IT, automatizáciu, vedecko-výskumné a hospodárske projekty. V roku 2023 získal Malú medailu sv. Gorazda za prínos v oblasti vzdelávania a jeho rozvoja, v roku 2021 ocenenie Učiteľ roka MTF STU a bol finalistom ESET Science Award v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg. V roku 2020 získal Cenu rektora STU za mimoriadne výsledky vo vzdelávaní.

› **Začnem len drobnosťou. Medzi Vajnory a Slovenskou technickou univerzitou je už dlhodobější spolupráca. Čo môže pre taký kolos znamenať mestská časť Vajnory?**

V tomto kontexte sú Vajnory veľmi prirodzeným partnerom. Máme tu dlhodobú spoluprácu, ktorá nie je len formálna, ale stojí na konkrétnych aktivitách a vzájomnej dôvere. Pre univerzitu to znamená možnosť overovať si riešenia priamo v praxi, byť súčasťou regionálneho života a zároveň prispievať k rozvoju tejto komunity. A pre mestskú časť to môže byť prístup k expertíze, inováciám a mladým ľuďom, ktorí chcú veci posúvať dopredu.

Inaugurácia prof. Ing. Maximiliána Strémyho, PhD. za rektora STU

› **Môžete prezradiť odkiaľ pochádzate, kde ste študovali, kedy ste pocítili, že cesta, ktorou ste sa rozhodli kráčať, je tá správna?**

Pochádzam z Trnavy.

› **Nehovoríte tvrdo.**

Snažím sa hovoriť mäkko a zrozumiteľne – možno aj preto, že ma maminka od malička viedla k spisovnému prejavu. Samozrejme, tá trnavčina a tvrdosť vo mne stále je. Ved som v Trnave prežil 33 rokov a až neskôr som sa cez niekoľko medzizastávok presťahoval do Bratislavy. Najskôr do Petržalky a keď som si hľadal trvalejšie bývanie, rozhodol som sa pre Vajnory.

Dôvodov bolo viac, ale jeden bol aj celkom praktický – z Vajnora mám do Trnavy bližšie než z mnohých iných častí Bratislavy. A Trnava je pre mňa silno spätá s futbalom. Vyrastal som neďaleko štadióna, takže som už ako dieťa z okna sledoval atmosféru zápasov, či sme vyhrali alebo prehrali. Moje prvé

kroky viedli práve tam. Najmä derby so Slovanom boli vždy veľkou udalosťou, na ktorú sa nezabúda.

Popri tom sa u mňa prirodzene formoval aj vzťah k technike. V prostredí, v ktorom som vyrastal, sa postupne začali objavovať prvé počítače – najskôr na školách, neskôr aj doma. Na strednej škole som sa dostal aj k strojopisu a dokonca som z neho spravil štátnu skúšku, čo mi neskôr veľmi pomohlo pri programovaní aj v ďalšej práci.

Od začiatku ma to ťahalo k technickým riešeniam, informatike a softvéru. Začínal som na počítačoch ako Atari či Commodore, kde sme robili prvé programátorské pokusy v jazyku BASIC. Pamätám si ešte aj nahrávanie programov z magnetických pásov – dnes to znie úsmevne, ale práve tam sa začala moja cesta. Odvtedy sa technológie posunuli obrovským spôsobom, no ten základný záujem a zvedavosť zostali.

› **Potom nasledovala vysoká škola. A ďalšie smerovanie? Čo Vás k tomu viedlo?**

Ako som spomínal, k počítačom som mal veľmi blízko.

› **Ale predsa len, neboli nejaké pochybnosti, či je to správna cesta? Dnes už viete, že áno. Ale v tom čase, keď ste sa rozhodovali...**

...hocako sa na to snažím spomenúť, musím povedať, že je to naozaj veľmi dávno a akosi mi to vyprchalo z pamäti.

› **Ste ešte mladý.**

Duchom určite! Ale s telom je to už horšie. S tým som v mojich plánoch pôvodne veru nerátal, že už v 47. roku života nebudem môcť hrať futbal, viac-menej aktívne športovať, lebo kolená mi odchádzajú, či skôr dochádzajú. Ale k športu a akej takej pohybovej aktivite ma ťahá sedemročná dcérka. Zakopať, na bicykel, plávanie, aj k horolezectvu – chodíme liezť na K2. Takže nejaké dozvuky športu sú tam a musím povedať, že to vyváženie aktivít, mi veľmi chýba (to fyzické..).

› **Ale vráťme sa naspäť k Vám. Nasledovala vysoká škola.**

Keď nad tým premýšľam, mal som vybrané dva alebo tri smery, kam by som chcel ísť. Veľmi ma vtedy zaujímali dejiny a aj angličtina, ktorú som sa učil už od tretej, výberovej jazykovej triedy na základnej škole na Halenárskej ulici v Trnave. Okrem angličtiny, samozrejme, ruštinu a od šiestej triedy aj nemčinu. To bola dobrá príprava do sveta. Jazyky boli dôležité aj vtedy a dnes ešte viac – už sa stáva základom vedieť dva svetové jazy-

ky. V zálohe som mal aj humanitný smer, ale technika mi bola oveľa bližšia.

Rozhodlo aj to, aké možnosti poskytovala Slovenská technická univerzita vrátane výmenných – mobilityných programov, ktoré sa postupne dostávali do popredia. Už sme mohli voľne cestovať, ísť na študijné pobyty, aj keď to ešte nebolo také obvyklé ako dnes.

› **Takže to sa Vám páčilo.**

Najmä technické vybavenie, ktoré sa začalo modernizovať aj u nás, na materiálovo-technologickej fakulte (MTF). Kumulatívne všetko rozhodovalo v prospech Slovenskej technickej univerzity. Tam sa to aj začalo. Postupom rokov som sa od programovania v BASIC-u, či v Pascale dostával vyššie, a tak už v 2. a 3. ročníku na vysokej škole

som začal programovať pre firmy, venoval som sa databázovým systémom. Tým smerom sa uberal môj život a už popri škole a doktorandskom štúdiu som si vedel slušne zarobiť.

› **Prišli však aj iné výzvy.**

V tom období som sa ocitol na rázcestí a hľadal som, ktorým smerom sa vydať. Spolu s kolegami z doktorandského štúdia sme sa rozhodli založiť firmu a začali sme sa venovať automatizačným a softvérovým riešeniam.

› **Bolo to už pre známe firmy?**

Postupne sme pracovali aj pre väčšie spoločnosti, ako napríklad Volkswagen, Peugeot či Slovenské elektrárne. Podarilo sa nám uspieť v niekoľkých súťažiach v silnej konk-

rencii a realizovať projekty, na ktorých sme sa veľmi veľa naučili. Dokonca aj v zahraničí.

Práve táto skúsenosť ma utvrdila, že technické vzdelávanie má byť úzko prepojené s praxou. Projekty, tímová práca, organizácia a riešenie reálnych výziev dávajú študentom najviac. My sme prepájali technológie, hľadali riešenia a vytvárali prototypy – a zároveň sme sa učili reagovať na konkrétne potreby praxe.

Popritom ma od začiatku veľmi bavilo učiť. Najmä cvičenia, kde sa teória prepája s konkrétnou realizáciou. Aj dnes je pre mňa učenie niečo, pri čom si dokážem oddýchnuť a zároveň zostať v kontakte so študentmi.

› **Považujete sa viac za pedagóga alebo za vedca?**

No, u mňa sa pedagogika a výskum prirodzene prelínajú. Skôr to boli výskumno-vývojové úlohy spojené s učením, nie som ten tradičný vedec z prírodných vied na chémii.

› **Hovorili ste, že pri učení si oddýchnete... Nie je to psychicky náročné?**

Pre mňa nie. Mladí ľudia sú šikovní. Podľa mňa ich treba len správne motivovať, ten plamienok zažat' a oni chcú ísť za ním. A tí, ktorí len zaberajú miesto iným, lebo na to nemajú a prišli si to len vyskúšať, v priebehu prvých dvoch rokov odídu alebo prestúpia

na iný odbor, ktorý ich zaujme viac. Ale tým, ktorí naozaj prišli študovať, stačí len otvoriť obzory a oči a dať im možnosti.

› **Povedzte, je ešte na technike niečo ľudské?**
No stále menej a menej. Alebo inak; na tom technikom bude stále viac a viac ľudského aj vďaka umelej inteligencii, o ktorej sa tak často hovorí.

› **Vďaka umelej inteligencii bude na tom technikom viac ľudského?**

Záleží len na tom, nakoľko ľudstvo uvoľní, respektíve obmedzí vplyv umelej inteligencie na náš každodenný život. Veľký český spisovateľ Karel Čapek, od ktorého pochádza pomenovanie umelej inteligencie ROBOT, ale i filmy, ktoré boli k dispozícii a ktoré sme pred pár rokmi s veľkým záujmom sledovali, takmer realisticky vykresľovali hrozbu riadenia techniky bez kontroly, bez nejakej etiky, bez nejakých vstupov a verifikovateľnosti a validácie z ľudskej strany, ktoré tam musia byť, aby to fungovalo bezpečne. Inak by sme sa vystavili veľkým problémom, ktoré dnes pociťujeme veľmi akútne.

Pripomeňme si len také GPS. Keď sme kedysi cestovali podľa máp, človek spoznával krajinu alebo krajiny, po ktorých cestoval. Poznali sme mestá, dediny, prírodu. Dnes si zadáme do vyhľadávča cieľ a po diaľnici, ktorá je síce veľmi potrebná, sa šinieme venujúc sa

počúvaniu hudby, spolujazdci sa venujú listovaniu v mobile, deti pozerajú digitálne rozprávky a vlastne ani nevedia, kadiaľ cestujú. Počas jazdy nám okolie uniká a plne sa spoliehame na – softvér (aj keď ešte nie umelú inteligenciu).

› **Do akej miery čo koho ovplyvňuje viac? Človek umelú inteligenciu alebo opačne? Kto na koho viac vplyva?**

Teraz sme ešte stále vo fáze, keď človek umelú inteligenciu môže ovplyvniť, lebo sa od neho učí. Ona potrebuje dáta, aby vedela dávať rozumné výstupy. Veľa z tých generatívnych možností umelej inteligencie, ktoré sú k dispozícii, je viac-men ej zadarmo v nejakých limitáciách, lebo sa potrebuje učiť. Najlepšie sa učí z masy dát.

Myslím si, že neskôr sa to obráti, že pre nás to už bude pohodlnejšie a umelá inteligencia bude viac pomáhať, dávať nám viac ako my jej. Tam je však tá nebezpečná rovina – v akej miere sa dokážeme na ňu spoliehať a kde budú etické princípy, ktoré nielen u nás v Európe, ale všade vo svete budú musieť alebo chcieť dodržiavať. To je moja obava smerom do budúcnosti, aby Európa i svet boli silnejšie a bezpečnejšie.

› **Dokedy sa bude umelá inteligencia učiť od nás, kedy sa budeme my musieť začať učiť od nej?**

Technológie sa vyvíjajú čoraz rýchlejšie a to, čo sme vnímali ako postupný pokrok, sa v posledných rokoch výrazne zrýchlilo. Umelá inteligencia tu s nami je už dobrých 20 rokov a v rôznych formách ju využívame v automatizácii, informatike či priemysle. To, čo sa však zmenilo, je nástup generatívnych nástrojov, ktoré dramaticky rozšírili možnosti jej využitia a sprístupnili ju širokej verejnosti.

V dovolených smeroch je to veľmi dobrý prostriedok pre budúcnosť. Nejde o to, či sa budeme učiť od nej, ale ako to budeme robiť. Ak ju budeme používať správne, môže byť veľmi silným nástrojom pre vzdelávanie, výskum aj prax. Zároveň je však kľúčové, aby sme nezabúdali na etické princípy a hodnoty, na ktorých chceme stavať našu spoločnosť – nielen v Európe, ale globálne. A vidíte, že tá symbióza v ňom sa hľadá veľmi ťažko – nielen v dnešnej dobe.

› **Pôsbili ste v neziskovej Minerva Group, dobrovoľnícke skupiny mladých výskumníkov a študentov na STU, keď ste ešte neboli rektorom.**

To som bol ešte na fakulte v Trnave. Mal som také obdobie, keď ma súkromná sféra slušne živila a z univerzity som práve odchádzal, keď mňa a mojich kolegov vtedajší dekan a neskorší rektor, pán prof. Moravčík, zlákal späť. Ponúkol mi miesto riaditeľa Ústavu výskumu progresívnych technológií, kde vznikol v roku 2013 nový urýchlovač. Materiálový výskum, chemici, fyzici – bol to skok z aplikovanej vedy do základnej vedy, teda do úplne niečoho iného, než v čom som sa pohyboval. Prekvapil som týmto krokom všetkých kolegov. Oznamoval som im, že im firmu odovzdávam a idem späť. Ale bral som to aj ako možnosť splatiť niečo aj škole a spoločnosti. Zapáčilo sa mi to a začal som sa toho držať viac a viac.

Ako som už spomínal, pre študentov je podľa mňa veľmi dôležité robiť na konkrétnych projektoch. A Minerva vznikla ako možnosť financovania projektu, ktorý si študenti sami riadili a organizovali.

› **Inšpirácia i podnety museli vychádzať z Vašej snahy získať ľudí k tejto pôsobnosti. Tak to má byť, a zrejme asi väčšina z nich to pochopila.**

Čo sa týka interakcie, bolo to jedno z najlepších období so študentmi mimo samotného vzdelávacieho procesu a vývoja – už vlastne úvodu do vedy, lebo to bolo niečo navyše, čo sme robili. Nešlo len o to, že sa učíme a vyvíjame, pracujeme spolu, organizujeme v tíme, robíme s financiami, ale že chceme dosiahnuť nejaký výsledok, navyše tam bol termín odovzdania práce. Bolo to aj o spoločných

aktivitách v komunite prospešnej aj pre okolie alebo pre dobrovoľnícke činnosti, bola tam nadácia, beh pre postihnutých, kde sa zbierali peniaze, kde sme trénovali na to, aby sme odbehali tých 10 kilometrov, teda najmä ja, ktorý sa so študentmi už nemohol celkom porovnávať. Spoločné aktivity sa študentom veľmi páčili, boli naozaj veľmi prínosné pre obe strany.

› **Takže vy študentov väčšinou vediete k spôsobu myslenia, ktoré majú vedci, alebo viac k praktickej stránke? Inžinieri, ktorí od vás vychádzajú, sú vlastne ľudia budúcej praxe alebo praktických profesii.**

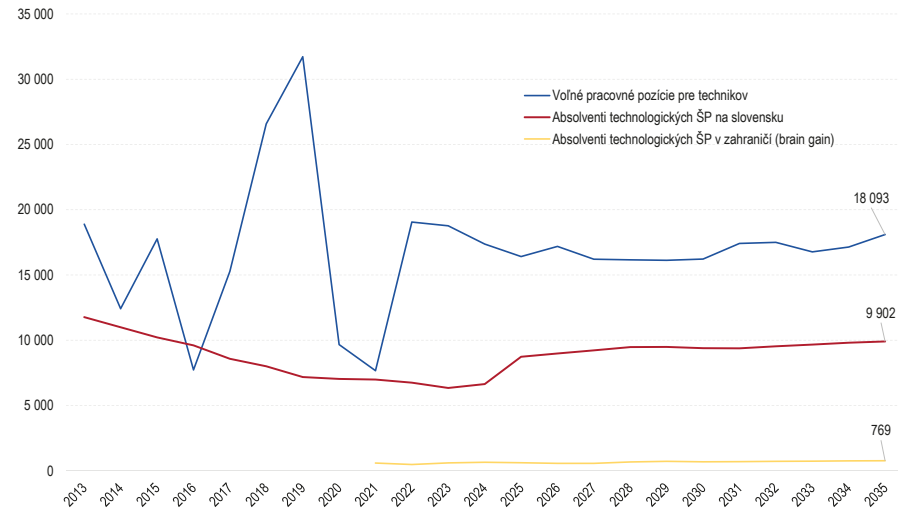
sií. Ale zároveň hovoríme už aj o vedeckej stránke činnosti. Do akej miery ten pomer pôsobí u vás na univerzite? Kde je viac ľudí, ktorí majú záujem o vedu? Alebo či je viac ľudí k tým praktickým profesiám?

Ja si myslím, že prírodné vedy automaticky inklinujú k základnému výskumu. Čiže skôr je to taká tradičná veda, kde treba ešte veľa rokov výskumu s vysoko impaktovanými časopismi, aby sa to aplikovalo v praxi.

A potom je tu druhá časť, ako je automatizácia, kybernetika, ktoré prirodzene idú cez aplikované vedy a hľadajú možnosti ako vy-

Absolventi techniky na Slovensku a voľné pracovné pozície (v počte osôb/rok)

Zdroj: CEDEFOP EU, Štátne štatistické zisťovanie v oblasti školstva (Škol), IVP MŠVVaM SR

užiť technológie a znalosti, ktoré máme na praktickú realizovateľnosť. A niekedy sa to zmieša po ceste a vznikne z toho aj zaujímavé riešenie, inovácia, ktorá je použitá a aplikovaná v praxi a potvrdzuje to aj článok, ktorý vydáte v odborných žurnáloch.

› Aká je uplatniteľnosť vašich absolventov v praxi?

Tá je veľmi vysoká, na úrovni 95-100 %, a je to veľmi dobrá vizitka pre našu inštitúciu. Záleží to, pravdaže, aj od ročníka, od jeho potenciálu, ale v zásade sa pohybujeme v týchto percentách. Vzhľadom na demografický vývoj aj vzhľadom na potreby priemyslu sú naši študenti veľmi žiadaní, len sa obávam, že sme už v situácii, ktorá nám signalizuje, že naša ekonomika nemá dostatok absolventov a odborníkov pre priemysel. Pritom sú medzinárodne porovnateľní s tým, čo sa produkuje v ostatných krajinách.

› Je náš, teda aj váš systém vzdelávania systematický?

Nemáme ho systematicky uchopený, aby to dávalo celý zmysel pre národné hospodárstvo a celkovo pre ekonomickú bezpečnosť krajiny. Chyba nám stratégia. Systém vzdelávania, motivácie mladých ľudí študovať technické smery musia ísť počnúc základnými školami cez stredné školy, aby to celé smerovalo k modernej, úspešnej a technologicky inovačne založenej krajine. Naši absolventi majú naozaj veľmi dobré predpoklady, aby dobre zarábali a boli uplatniteľní v praxi na Slovensku, ktorému chýbajú práve špecializovaní odborníci, takže by sme ako STU mohli byť spokojní. Ako ľudia žijúci v našej

krásnej krajine však upozorňujeme na problém – že čísla a produkcia absolventov ne-reflektuje súčasné potreby priemyslu a ani taký rámcový cieľ, ktorým, verím, že sú veda a inovácie. Situácia je taká, že náš priemysel musí kupovať veľa odborníkov zo zahraničia, a veľa absolventov iných typov škôl nenájde uplatnenie vo svojom odbore, čo je veľká škoda. Keď sme mali v roku 2010 na Slovensku 220 tisíc študentov, v roku 2019 ich bolo už len 134 tisíc – pozvoľna to narastie, ale z hľadiska demografie sa už v najbližších dekádach k roku 2010 nedostaneme. Z toho na technike bolo 24 tisíc v roku 2010, teraz absolventov celkovo na všetkých technikách je okolo 13 tisíc.

Európske dáta, ktoré máme v dispozícii, hľasia, že každý rok nám bude na Slovensku

chýbať zhruba 9 tisíc absolventov technických vysokých škôl. Do roku 2035 to pre nás znamená stratu zhruba 74 tisíc absolventov techniky a citeľný výpadok HDP.

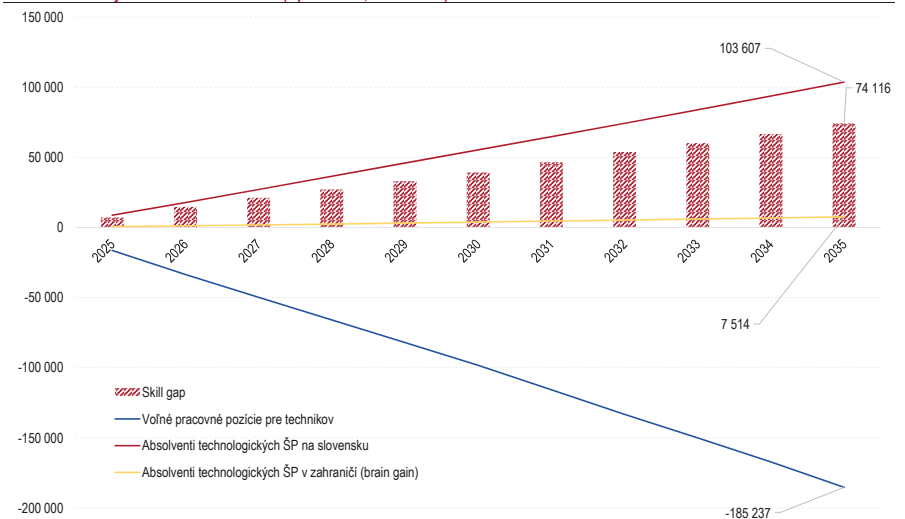
› Je to pravdepodobne aj strata pre štát...

Je to, samozrejme, ušlý príjem v štátnom rozpočte. Ide o veľmi veľké sumy, ale najmä to znamená stratu trvalej prosperity. To je veľká škoda a súčasne paradox – chceme byť niečím, ale chýba stratégia a dáta ukazujú, že nejdem dobrým smerom.

› Čo potom, keď sa porovnáваме s takým Dánskom, ktoré má tiež viac ako 5 miliónov obyvateľov, alebo s Fínskom, ktoré má o polovicu menej. Prečo oni v tomto prosperujú?

Oni majú svoju stratégiu správnejšiu, múdrejšiu, realistickejšiu. My sme mali najväčšie percento z HDP na výdavky na vedu a výskum. Potom to postupne klesalo a padli sme suverénne najnižšie na 0,61 %. Teraz sme niekde na úrovni 1 %, čo je druhý najnižší výdavok v rámci Európskej únie. Ocitli sme sa ďaleko za ostatnými krajinami V4, kde napríklad Česká republika má 1,8 % z HDP oproti nášmu jednému percentu, aj to máme len vďaka posledným 4-5 rokom, keď ministerstvo výrazne zdvihlo výdavky na vedu a výskum o 300 miliónov, teraz 5 miliónov na vysoké školy. Maďari majú 1,38 % percenta, susedné Rakúsko má cez 3 % HDP. A čo Poliaci? Tí nás predbehli raketovým spôsobom. Ak budeme hovoriť o priemerných platoch, u nás je 1 620 eur a Poľsko má 2 154 eur, pričom pred 10 – 15 rokmi to bolo opačne.

Medzera technických zručností na Slovensku (v počte osôb, kumulatívne)

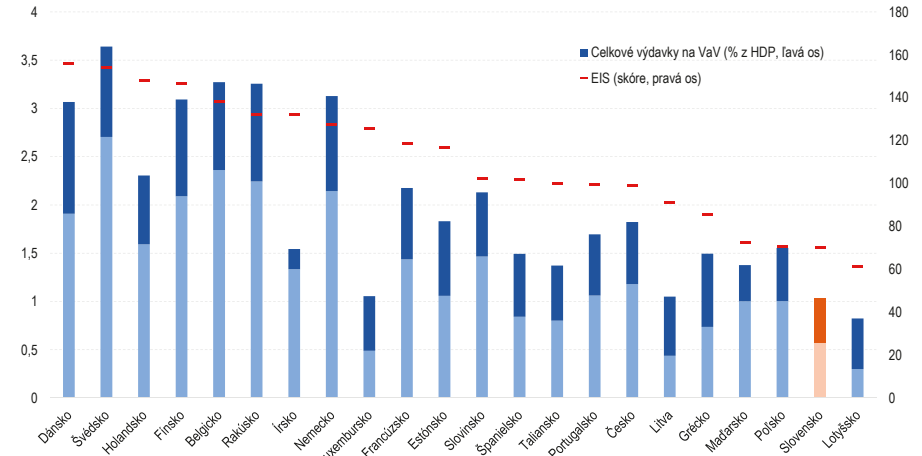
Zdroj: CEDEFOP EU, Štátne štatistické zisťovanie v oblasti školstva (Škol), IVP MŠVVaM SR

› Vráťme sa ešte k Vášmu bývaniu vo Vajnorych.

Už som spomenul, že v tom rozhodnutí bolo aj praktické hľadisko, týkajúce sa denného presunu do Trnavy. Okrem toho si však užívam pokojné pekné okolie, milých a sympatických ľudí.

Nemám rád rušné časti miest, preto sme si zvolili toto prostredie a páči sa mi aj charakteristika Vajnory – dedina v meste. Pritom je to dostupná destinácia rôznymi spôsobmi dopravy. Dúfajme, že raz sem bude chodiť aj električka. A pripomínam, že som tu našiel aj spriaznené duše, kamarátstvo, nielen jednotlivcov, ale aj rodín, a stretávame sa aj pri športe.

Vzťah inováčnej výkonnosti európskych krajín (EIS) a celkových výdavkov na R&D (GERD), v roku 2023

Poznámka: Celkové výdavky na výskum a vývoj na ľavej osi sú zobrazené ako percento HDP v roku 2023. Z týchto hodnôt sú svetlejšou farbou vyznačené aj podnikové výdavky na VaV. Na pravej osi sú uvedené výsledky skóre Európskeho prehľadu inovácií (EIS) za rok 2023, pričom hodnota 100 predstavuje priemer EÚ v roku 2018. Do grafu sú zahrnuté iba krajiny EÚ, pre ktoré boli dostupné aktuálne údaje. Zdroj: OECD, Európska komisia

Vajnory v Európskom parlamente

Text: redakcia

Snímka: archív

Na pozvanie podpredsedu Martina Hojsíka navštívili začiatkom marca zamestnanci Miestneho úradu Bratislava-Vajnory francúzsky Štrasburg, sídlo Európskeho parlamentu. Počas návštevy mali jedinečnú príležitosť oboznámiť sa bližšie s fungovaním tejto kľúčovej európskej inštitúcie a zároveň navštíviť aj Radu Európy či Európsky súd pre ľudské práva.

Program bol pre účastníkov mimoriadne zaujímavý a inšpiratívny. Takéto stretnutia umožňujú nahliadnuť priamo do prostredia, kde sa prijímajú rozhodnutia ovplyvňujúce každodenný život v členských štátoch – vrátane Slovenska a samotných Vajnory.

Osobitné poďakovanie patrí Martinovi Hojsíkovi, ktorý z mestskej časti Vajnory pochádza a návštevu inicioval. Na svoje korene nezabudol ani počas oficiálneho programu – symbolicky si ich pripomenul tým, že si počas predsedania hlasovania v pléne Európskeho parlamentu pripol na sako vajnorský erb. Tento moment bol pre Vajnory veľkou

očtú a zároveň pripomenutím ich prítomnosti priamo v centre európskeho diania.

Návšteva zároveň zdôraznila význam Európskej únie ako prirodzenej súčasť nášho života. Vajnory, Bratislava aj celé Slovensko sú jej súčasťou už viac ako dve desaťročia a rozhodnutia prijímané na európskej úrovni majú priamy dopad na každodennú realitu

občanov. Aj preto je dôležité tieto inštitúcie poznávať a lepšie im rozumieť.

Za organizáciu cesty patrí poďakovanie aj SEEDS non profit organisation, ktorá sa na jej príprave podieľala.

Mestské zastupiteľstvo uvolnilo pozemky pre vodozadržné opatrenia

Viac vody pre zeleň vo Vajnorochoch

Text: redakcia

Snímky: archív

Vajnory pripravujú nové vodozadržné opatrenia, ktoré pomôžu zadržať dažďovú vodu priamo v území. Cieľom je, aby voda po daždi neodtekala do kanalizácie, ale zostala v prostredí, kde môže pomôcť zeleni a zároveň zlepšiť mikroklimu v uliciach.

„Keď v meste zaprší, väčšina vody dnes jednoducho odtečie do kanalizácie. A potom sa čudujeme, že je sucho, zeleň trpí a počas horúcich dní je v uliciach ešte väčšie teplo,“ upozorňuje starosta Vajnor Michal Vlček.

Mestská časť preto pripravuje vodozadržné opatrenia, ktoré majú dažďovú vodu zadržať priamo tam, kde spadne. Nejde pritom

len o jedno miesto – postupne sa pripravujú projekty až v siedmich rôznych častiach Vajnor.

Podľa starostu ide o projekty, ktoré si vyžadujú dlhú prípravu. „Priznám sa, že pracujeme na tom už pomerne dlho. Projekty tohto typu síce na prvý pohľad vyzerajú jednoducho, ale v skutočnosti za nimi býva veľa práce, príprav a najmä administratívy. Veľa času zaberie napríklad aj vysporiadanie pozemkov, do ktorých tieto projekty zasahujú,“ vysvetľuje starosta mestskej časti.

Dôležitým krokom bolo aj nedávne rokovanie mestského zastupiteľstva hlavného mesta Bratislavy, ktoré schválilo zverenie pozemkov na uliciach Na doline a Nad jazierkom do správy mestskej časti. Vďaka tomu môže samospráva pripraviť a realizovať ďalšie konkrétne opatrenia priamo vo Vajnorochoch.

Jedno z prvých riešení vznikne v Rakús parku. Časť trávnatých plôch sa upraví tak, aby boli mierne znížené oproti okoliu. Dažďová

voda z okolitých spevnených aj trávnatých plôch tak bude prirodzene stekať do týchto miest, kde sa zadrží a postupne vsiakne do pôdy.

Takto vzniknú plochy schopné zadržať približne 75 m³ dažďovej vody na ploche okolo 1 700 m².

Súčasťou projektu budú aj vsakovacie záhony s tieňomilnými rastlinami, ktoré podľa návrhu krajinného architekta Daniela Lapšanského pomôžu vodu ešte lepšie udržať v pôde a zároveň zlepšia vzhľad aj mikroklimu parku.

„Teší ma, že sa nám projekt podarilo posunúť o ďalší krok. Ak pôjde všetko podľa plánu, čoskoro sa pustíme do realizácie,“ dodáva starosta a mestský poslanec Michal Vlček.

Takéto opatrenia majú pomôcť tomu, aby boli Vajnory do budúcnosti zelenšie a lepšie pripravené na obdobia sucha aj letných horúčav.

Rekonštrukcia Príjazdnej ulice sa začala

Text: redakcia
Snímka: archív

Na Príjazdnej ulici vo Vajnoroch sa začala prvá etapa dlho očakávanej rekonštrukcie. Práce odštartovalo kladenie nového asfaltového povrchu, ktoré predstavuje prvý krok k celkovému zlepšeniu stavu komunikácie v tejto lokalite.

Rekonštrukcia patrí medzi projekty, na ktoré obyvatelia upozorňovali dlhodobo. Súčasný stav ulice si vyžadoval zásah nielen z pohľadu komfortu, ale aj bezpečnosti.

„Je to krok, na ktorý obyvatelia čakali dlhšie, a som rád, že sa veci konečne posúvajú dopredu,“ uviedol starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Mestská časť zároveň reaguje aj na podnety obyvateľov týkajúce sa bezpečnosti pohybu v tejto oblasti. V rámci druhej etapy rekonštrukcie je preto v pláne vybudovanie

chodníkov a doplnenie verejného osvetlenia. Cieľom je, aby bola ulica nielen esteticky upravená, ale najmä bezpečnejšia pre chodcov aj vodičov.

Z odpadu užitočný pomocník pre mestskú zeleň

Text: redakcia
Snímky: archív

S príchodom jari sa príroda opäť prebúdzá k životu. Kvitnúce rastliny, postupne sa zazelenávajúce stromy a kríky vytvárajú príjemné prostredie, ktoré si vyžaduje pravidelnú starostlivosť. Práve tá však nemusí znamenať len údržbu, ale aj príležitosť na efektívne a zodpovedné využívanie vzniknutého odpadu.

Jedným z príkladov je spracovanie drevnej hmoty zo záhrad a z údržby verejnej zelene. Táto drewná biomasa nekončí ako odpad, ale zamestnanci hospodárskej správy ju ďalej spracúvajú na drewnú štiepku. Po určitom čase odležania nachádza štiepka svoje uplatnenie priamo v prostredí mestskej časti.

V praxi sa využíva najmä ako mulčovací materiál pre kvetinové záhony či mladé stromčeky. Pomáha udržiavať vlhku v pôde, chráni

ju pred vysychaním a zároveň vytvára vhodnejšie podmienky pre rast rastlín. Takýto prístup prináša viacero benefitov - znižuje množstvo odpadu, šetrí finančné prostried-

ky a zároveň prispieva k zdravšiemu a kvalitnejšiemu životnému prostrediu. Aj prostredníctvom podobných krokov sa mestská časť postupne stáva zelenšou a udržateľnejšou.

Zvýšenie bezpečnosti v takmer všetkých častiach Bratislavy

Projekt Mesto pre deti sa zúčastnilo pätnásťtisíc účastníkov

Text: Metropolitný inštitút Bratislavy
Snímka: MIB

Projekt Mesto pre deti, ktorý realizuje Metropolitný inštitút Bratislavy v spolupráci s hlavným mestom Bratislava, zapojil do zvyšovania bezpečnosti ulíc a verejných priestorov v okolí škôl za tri roky svojej existencie viac ako 15 000 obyvateľov a obyvateľiek mesta – detí, rodičov, zástupcov škôl, mestských častí aj miestnych komunít.

Výsledkom tejto rozsiahlej participácie a mapovania lokalít sú zmeny v okolí 14 základných a materských škôl a pripravované opatrenia v ďalších 18 lokalitách.

HĽADANIE DOBRÉHO MESTA PRE VŠETKÝCH

Projekt Mesto pre deti vznikol z jednoduchej, no zásadnej otázky: *Čo potrebuje mesto na to, aby v ňom mohli vyrastať, dospievať a žiť šťastní ľudia?* Z rozhovorov s odbornou, ale aj laickou verejnosťou vyplynulo, že dobré mesto potrebuje **bezpečné ulice, ktoré motivujú ľudí k aktívnej mobilite** (pešo, na bicykli), fungujúcu dopravnú infraštruktúru a kvalitné verejné priestory so zeleňou či hravými prvkami, ktoré umožňujú po meste bezstarostný pohyb detí aj dospelých. Dobré priestory spoločne podporujú medziľudský kontakt a susedské vzťahy. Kým iniciatíva Živých miest sa sústreďuje na verejné priestory, Mesto pre deti skúma bezprostredné okolie škôl. Vychádza z predpokladu, že v mestách sú práve školy lokálnymi centrami života mestských častí.

DÁTA, KTORÉ HOVORIA ZA DETI

Za tri roky sa do projektu Mesto pre deti zapojilo **viac než 15 000 obyvateľov**, z toho: **> 5 641 rodičov** prostredníctvom dotazníkov,

Mesto pre deti sa uskutočnilo v máji 2025 aj vo Vajnorochoch

- ▶ **1 689 žiakov a žiačok 2. stupňa ZŠ prostredníctvom žiackych dotazníkov,**
- ▶ **2 432 detí** počas osobných aktivít priamo na školách,
- ▶ viac než **5 000** prostredníctvom podujatí na školách a v uliciach.

Z dát, ktoré boli zbierané prostredníctvom mapovania v uliciach dronmi či participáciou, jasne vyplynulo, že deti by sa *chceli* pohybovať po meste aktívnejšie, než im to dnešné podmienky umožňujú. Kým v realite chodí dnes do školy *autom* 44 % detí *druhého stupňa*, ich ideálna predstava je výrazne iná. Deti jasne vyjadrili, že ak by bola cesta do školy bezpečná a infraštruktúra prispôbená aktívnej mobilite, ich spôsob dopravy by výrazne stúpil v jej prospech.

Pešo by chcelo chodiť 31 %, autom 25 %, bicyklom alebo kolobežkou 24 % a verejnou dopravou

20 % žiakov a žiačok. Už dnes existujú v Bratislave školy, do ktorých chodí väčšina detí inak ako autom – ZŠ Hrgašova v Záhorskej Bystrici s takmer identickými reálnymi číslami a ZŠ Trnková v Jarovciach, kde dnes chodí bicyklom až 27 % žiakov a žiačok 2. stupňa. Faktom je, že 80 % *adries* v meste Bratislava je *vzdialených menej ako 15 minút od najbližšej základnej školy*. Zároveň na týchto adresách žije *vyše 95 % obyvateľstva mesta*. Otázkou ostáva, čo by potrebovali rodičia a ich deti, aby sa nebáli chodiť do školy pešo či autobusom? Odpoveďou je opäť *bezpečnejšie okolie*. Okolie školy dnes vníma ako úplne bezpečné 4 % rodičov, ako skôr bezpečné 48 %, ako skôr nebezpečné 41 % a ako úplne nebezpečné 7 % rodičov. Keďže o pohybe detí rozhodujú primárne rodičia, potrebné je nielen postupne meniť susedstvá, ale aj kontinuálne viesť dialóg s dospelými o tom, čo v meste potre-

bujú. Základom je aj osвета o tom, prečo je slobodný pohyb detí v meste taký dôležitý – nielen pre fyzické, ale aj psychické zdravie detí, ich sebavedomie a odolnosť.

Všetky tieto myšlienky boli zahrnuté v roku 2024 do prvého **Prihláškoveho programu Mesta pre deti**, ktorý bol otvorenou výzvou pre školy na zvýšenie bezpečia ich okolia.

PROGRAM, KTORÝ RASTIE ĎALEJ

Do pilotnej výzvy sa prihlásilo **34 školských zariadení**, z ktorých bolo vybraných **20 škôl**, od materských až po stredné.

Výsledkom bola rozsiahla spolupráca medzi expertmi a expertkami Metropolitného inštitútu Bratislavy so školami a susedstvami vrátane rodičov a detí, mapovanie lokalít a návrhy konkrétnych riešení v lokalite. Výsledky tejto rozsiahlej spolupráce dnes už vidno v uliciach:

- › **7 ucelených zón 30** (upokojené zóny, kde je znížená maximálna povolená rýchlosť na 30 km/h),
- › **zvýšená bezpečnosť 37 priechodov pre chodcov**,
- › **úprava 16 križovatiek**,
- › **vyhradenie 113 miest určených na ranné/poobedné vysádzanie a vyzdvihovanie detí z áut** (10-minútové krátkodobé státie alebo cikcak zóny na rýchle zastavenie vozidla),
- › **3 školské ulice, na ktorých je ráno medzi 7.30 h a 8.00 h zákaz vjazdu autám**.

Práve **školské ulice** sú spôsobom, ako zlepšiť, aspoň v najvyťaženejších časoch, pocit detí z ich cesty do školy, eliminovať krátkodobu a lokálne hluk a mieru znečistenia súvisiacu s dopravou.

Pocit bezpečia sa dá zvýšiť aj komunitnými aktivitami na uliciach či v susedstvách. Ide o psychologickú rovinu premeny mesta, ktorú Metropolitný inštitút Bratislavy realizuje prostredníctvom aktivít ako **Pešibusy, Ulice na hranie, Pavilón na hranie či Hracie boxy**.

Cieľom je ponúknuť deťom podnety, aby sa chceli a mohli hrať viac vonku, vďaka čomu sa môžu spoznať oni aj ich rodičia, môžu zažiť ulicu či svoje susedstvo ako bezpečné a príjemné, majú príležitosť zmeniť perspektívu a vo finále zvýšiť aj sociálnu kontrolu. Susedstvá, kde sa ľudia poznajú, sú podľa dát bezpečnejšie a príjemnejšie. Zároveň, ak sa deti v susedstve poznajú, je väčšia šanca, že strávajú čas aktívne vonku spoločnou hrou, ideálne bez dozoru rodičov. Voľná hra je totiž dôležitá pre psychický rozvoj detí, podporuje ich sebavedomie, odolnosť a kreativitu pri riešení problémov.

Projekt Mesto pre deti ponúka komplexnú odpoveď na to, čo možno robiť v mestách

preto, aby sa ľudia cítili vo svojom meste lepšie, aby bol pohyb ľudí po meste príjemnejší a bezpečnejší. Sú to konkrétne návrhy a príklady, ako meniť podobu miest a myslenie ľudí, ktorí v nich žijú. Tieto kroky sa dajú absolvovať prakticky kedykoľvek a v ktoromkoľvek meste na svete. Bratislava je hrdá na to, že sa radí medzi mestá, ktoré pracujú systematicky na zmene k dostupnejšiemu, bezpečnejšiemu a starostlivejšiemu mestu.

3 ROKY MESTA PRE DETI

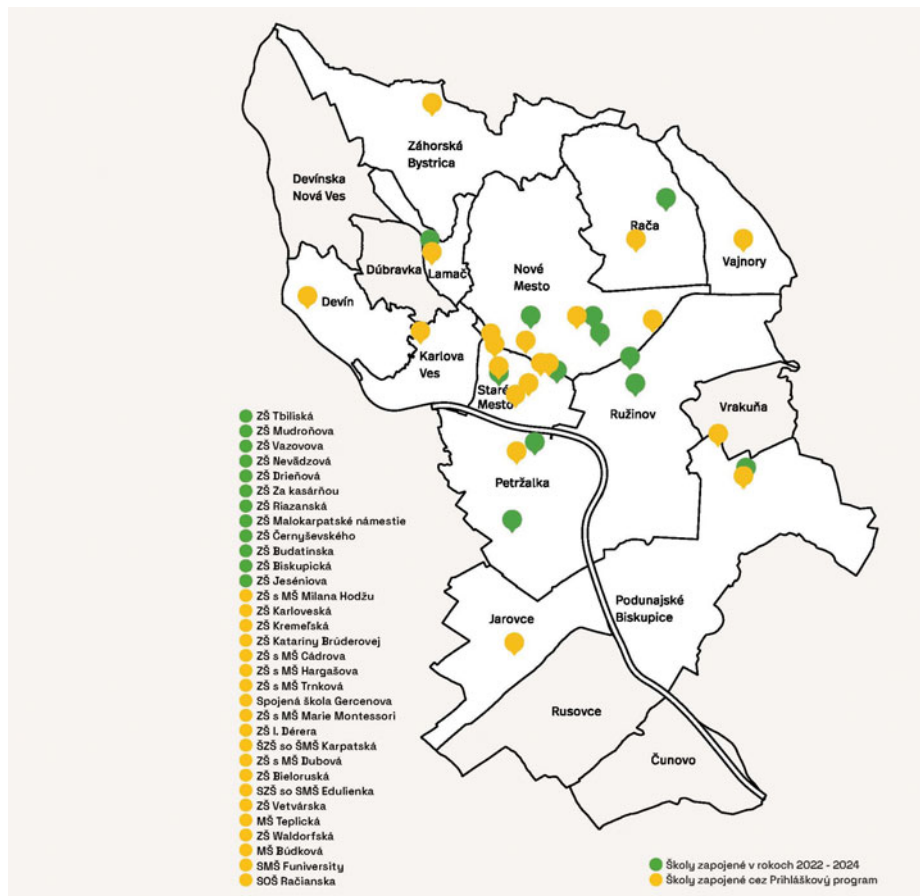
Projekt **Mesto pre deti** odštartoval v roku 2022 pilotnou spolupracou so ZŠ Tbiliská v mestskej časti Rača. Práve tu sa prvýkrát testoval model intenzívnej participácie – zapájanie detí, rodičov, učiteľstva, menších aj susedstvá do mapovania problémov v okolí školy. Deti kreslili svoje ideálne ulice, chodili na vychádzky po okolí a pomenovávali miesta, na ktorých sa necítili bezpečne. Rodičia a susedia vyplňali dotazníky a diskutovali na osobných stretnutiach. Výsledkom nebol len zber dát, ale aj **prvá Ulica na hranie**, ktorá dočasne premenila cestu pre autá na priestor pre hru.

Úspech pilotu viedol k rozšíreniu projektu. V rokoch 2023 – 2024 sa vďaka spolupráci s UNICEF zapojilo ďalších **10 základných škôl**, pričom proces sa metodicky spresnil a rozšíril

aj o **Vnímavé vychádzky** s cieľom preskúmať a pochopiť potreby ľudí so zníženou schopnosťou pohybu v priestore. „Inak pôsobí mesto očami trojročného dieťaťa, inak z pohľadu zdravotne znevýhodneného človeka či z perspektívy seniora. Bezpečný a dostupný priestor však potrebujú všetky skupiny,“ vysvetľuje Sandra Štasselová, koordinátorka projektu Mesto pre deti. Ak sa pri plánovaní mesta riadime tým, čo potrebujú zraniteľní obyvatelia a obyvateľky, výsledkom je mesto dobré pre všetkých.

Súčasťou Mesta pre deti je aj **ZŠ Kataríny Brúderovej vo Vajnoroch**. Na škole prebehlo mapovanie, rozsiahla participácia s jednotlivými skupinami, Ulica na hranie a aktuálne sa pripravujú dopravné zmeny, ktoré by sa mali realizovať v tomto školskom roku.

Projekt Mesto pre deti pokračuje **2.ročníkom prihláškoveho programu** a pozýva ďalšie bratislavské školy zapojiť sa. Prihláškový program je otvorený **do 31. 5. 2026** akvôli aktuálnym informáciám je potrebné navštíviť stránku www.mestopredeti.sk

Školy, ktoré spolupracujú na projekte Mesto pre deti

Bezpečie, pohyb, sloboda – čo ešte potrebujú deti v meste?

Odpovie interaktívna výstava

Text: Metropolitný inštitút Bratislavy

Snímky: MIB

Podľa dostupných výskumov zdravý vývin detí závisí od miery bezpečia, slobody, množstva pohybu a pocho-piteľne lásky a starostlivosti naj-bližších, ktorej sa im v detstve do-stáva. Ako sa cítia deti v meste a čo môžu urobiť pre to, aby sa cítili lepšie, preskúma interaktívna výstava **Moje mesto pocitov**, ktorá je v TU-BA otvorená od 1. apríla.

Deti ovplyvňuje mesto, v ktorom žijú, rodi-na, v ktorej vyrastajú, a postoje ich okolia voči nim. Emócie sú pre nás a naše deti dôležitou informáciou o tom, čo v skutočnosti prežívame a ako sa máme, bez ohľadu na to, či sú príjem-né alebo nepríjemné. Hnev hovorí veľa o na-šich hraniciach, radosť prichádza vtedy, keď sa nám niečo podarí, smútok zase naopak. Mô-žeme sa cítiť aj vystrašení, stratení, nadšení, sklamaní, neistí. Všetky emócie sú v poriadku. „Dôležité je učiť sa byť vnímavý a akceptujúci voči vlastným emóciám, čo je celoživotný pro-ces. Výzvou je naučiť to aj naše deti,“ vysvetľu-je psychologička a odborná garantka výsta-vy Andrea Kristína Szabó.

Pomôckou pre deti a rodičov teraz môže byť aj nová výstava **Moje mesto pocitov**, ktorú ná-jdete od 1. apríla do 26. augusta 2026 v TU-BA-centre pre architektúru a mestské plánovanie

na Štúrovej 4. Výstava je formou rozhovoru s deťmi a rodičmi a bude spojená s komento-vanými prehliadkami pre školy a škôlky a dis-kusiou o emóciách s odborníkmi.

„Pomocou hravých prvkov, ako sú zvuková mapa mesta, senzorické a pohybové aktivity či kruh emócií, si deti môžu vyskúšať nástroje, vďaka ktorým sa dokážu lepšie orientovať vo vlastnom prežívaní,“ vysvetľujú organizátorky výstavy Veronika Grand Bruncková a Linda Urbanová z o. z. Zdravé zdravotníctvo.

Výstava zároveň hovorí o tom, ako na náš ži-vot vplýva naše okolie – hluk, znečistenie, mie-ra slobody a (ne)dostatok pohybu výrazne for-mujú život detí aj dospelých. Témy, ktorými sa od roku 2022 zaoberá aj projekt **Mesto pre deti**

Metropolitného inštitútu Bratislavy, partnera výstavy. „Vízia projektu **Mesto pre deti** je Brati-slava, v ktorej sa rodičia neboja púšťať svoje deti samy do školy (či s kamarátmi na ihrisko). Väčšina našich aktivít je zameraná na zvyšovanie dopravnej bezpečnosti v okolí škôl, no vidíme, aké dôle-žité je zároveň hovoriť o potrebe detskej samo-statnosti. Táto výstava je skvelou príležitosťou ísť sa porozprávať, ideálne s vašimi deťmi, o slobode a bezpečí a meste,“ hovorí Sandra Štasselová, koordinátorka programu **Mesto pre deti**.

POHYB ROVNÁ SA ZDRAVIE

Pre podporu duševného zdravia detí v mes-te je kľúčová kombinácia bezpečia, vzťahov, slobody a podnetného prostredia. „Mnohé z toho, čo považujeme za dôležité pre fyzické zdravie - napríklad príležitosti na pohyb, čistý vzduch či dostatok prírody - má zároveň zásadný význam aj pre psychickú pohodu detí,“ vysvetľu-je psychologička Andrea Kristína Szabó.

Duševné a fyzické zdravie detí úzko závisí aj od množstva každodennej fyzickej aktivity. „Pohyb je pre deti prirodzený spôsob ako uvoľniť napätie a spracovať emócie. Keď deti skáču, ba-lansujú, presúvajú sa alebo sa na chvíľu zastavia, ich telo vyjadruje presne to, čo práve potrebuje. Pohyb pomáha telu, a tým pádom aj emóciám – môže nás upokojiť alebo dodať energiu,“ vysvetľu-je ďalej psychologička.

Pohyb umožňuje vybiť energiu, eliminovať stres a zároveň pomáha mozgu lepšie ukladať vedomosti a sústrediť sa. Vďaka 20-minú-

tovej prechádzke po škole v zelenom prostredí si dieťa zapamätá až o 20 % viac informácií a cesta do školy ráno zase lepšie pripraví mozog dieťaťa na výučbu. Preto sa projekt Mesto pre deti zameriava okrem otázok dopravnej bezpečnosti aj na podporu aktívnej mobility detí, voľnú hru a pohyb vonku.

Rovnako dôležité sú podľa psychologičky príležitosti na socializáciu, možnosť bezpečne objavovať a skúmať prostredie, ako aj postupne rozvíjať samostatnosť primerane veku. Deti potrebujú zažívať svet ako miesto, ktoré je dostatočne bezpečné, ale zároveň im dáva priestor skúšať nové veci. Popri tom však ne-

smieme zabúdať ani na potrebu oddychu a pokoja. Práve táto rovnováha pomáha deťom rásť, cítiť sa bezpečne a zdravo sa rozvíjať.

ČO EŠTE POTREBUJÚ DETI, ABY SA VO SVOJOM MESTE CÍTLI DOBRE? AKÉ EMÓCIE PREŽÍVAJÚ A ČO S NIMI MÔŽU ROBIŤ, ABY SA CÍTLI LEPŠIE?

Podľa to zistiť spolu s vašimi deťmi na hrovú výstavu **Moje mesto pocitov, ktorá bude v TU-BA dostupná do 26. 8. 2026**. Vernisáž výstavy sa koná 8. 4. o 17.00 v TU-BA. Projekt podporili Európska únia a Impact Lab Nadácie Pontis. **Pre aktuálne informácie**

a prihlasovanie na komentované prehliadky sledujte www.tuba.mib.sk.

Podujatie je spolufinancované Európskou úniou v rámci projektu č 101184844: ImpactAS 2 – Impact Acceleration of Slovak CSOs 2 (ImpactAS II). Vyjadrené názory a stanoviská sú názormi a stanoviskami autora/-ov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru za ne nezodpovedá.

Cudzinecká polícia opustí Vajnory

Text: redakcia Snímka: archív

Po takmer desiatich rokoch dôjde vo Vajnoroch k významnej zmene. Pracovisko cudzineckej polície na Regrútskej ulici sa bude na prelome mája a júna sťahovať do nových priestorov. Dôvodom presunu je pripravovaná výstavba novej koncovkej nemocnice, ktorá zásadne ovplyvní ďalší rozvoj tejto lokality.

Cudzinecká polícia pôsobila vo Vajnoroch celé roky a za ten čas sa mestská časť stala miestom každodenného kontaktu s ľuďmi z rôznych krajín. Toto obdobie prinieslo nielen bežnú agendu, ale aj náročné situácie, najmä počas migračnej krízy, ktorá preverila fungovanie verejných služieb aj pripravenosť samosprávy.

Podľa starostu však Vajnory tieto výzvy zvládli. „Aj v náročných chvíľach sa ukázalo, že Vajnory majú ľudskú tvár, že vieme zachovať pokoj, poriadok a zároveň pomôcť tam, kde to bolo potrebné,“ uviedol. Zároveň ocenil spoluprácu s cudzineckou políciou, ktorú označil za korektnú a profesionálnu, a poďakoval všetkým príslušníkom za ich prácu. Odchod pracoviska bude podľa samosprávy znamenať aj praktické odľahčenie tejto časti územia. Otvorí sa tak priestor pre ďalší rozvoj, ktorý úzko súvisí práve s plánovanou výstavbou nemocnice. Tá by mala v budúcnosti priniesť nové možnosti nielen pre zdravotnú starostlivosť, ale aj pre celkový rozvoj Vajnor.

Večerná atmosféra v parku je opäť o niečo krajšia

Text: redakcia Snímka: archív

Mestská časť Bratislava-Vajnory pokračuje v postupnej modernizácii verejného osvetlenia. Najnovšie sa tieto zmeny dotkli aj miestneho parku, kde boli vymenené pôvodné svietidlá za nové, modernejšie riešenia.

Nové osvetlenie prináša viacero benefitov. V prvom rade ide o energeticky úspornejšie svietidlá, ktoré sú zároveň šetrnejšie k životnému prostrediu. Významným prínosom je aj zvýšenie bezpečnosti – kvalitnejšie a rovnomernejšie osvetlenie zlepšuje viditeľnosť a prispieva k väčšiemu pocitu istoty počas večerných prechádzok.

Pri výmene sa myslelo nielen na funkčnosť, ale aj na celkový vzhľad priestoru. Moderné svietidlá citlivo dopĺňajú prostredie parku a vytvárajú príjemnú atmosféru pre oddych, stretnutia či pokojné prechádzky.

Obnova osvetlenia v parku je súčasťou širšieho procesu modernizácie, ktorý si vyžaduje dôkladnú prípravu, technické riešenia i administratívne kroky. Aj menšie projekty, akým je výmena svietidiel, zahŕňajú v sebe množstvo práce v pozadí. Veríme, že nové osvetlenie spríjemní večery všetkým návštevníkom parku.

Mesto vyhlásilo Majstrovstvá Bratislavy v predzáhradkárčení

Druhý ročník súťaže Bez burinky

Text: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy

Snímka: Stanislav Bachleda

Hlavné mesto vyhlásilo 2. apríla 2026 druhý ročník celomestských Majstrovstiev Bratislavy v predzáhradkárčení – Bez burinky. Cieľom je oceniť Bratislavčanov, Bratislavčanky, ktorí sa často aj dlhé roky, dobrovoľne a bez akejkoľvek odplaty starajú o predzáhradky a robia tým hlavné mesto lepším, krajším, voňavejším pre všetkých.

Vedenie mesta sa neustále usiluje pracovať na skvalitňovaní verejného priestoru, pretože je známym faktom, že okolie, v ktorom ľudia žijú, výrazne vplýva na to, ako sa cítia, aké vzťahy budujú, ako prežívajú každý deň. A aj vďaka predzáhradkám sa cítime v našom meste viac dobre, viac doma.

„Vďaka prvému ročníku Bez burinky sme mohli vidieť veľa ľudského dobra, ako aj to, že susedské vzťahy vedia byť naplňujúce. A práve preto vyhlasujeme druhý ročník tejto obľúbenej súťaže. Do 30. apríla môžete prihlásiť vašu predzáhradku, o ktorú sa staráte so susedmi, sami alebo s komunitou. Samozrejme, tých najlepších odmeníme, okrem toho opäť uvidíme pekné predzáhradky a poďakujeme ľuďom, ktorí sa o verejný priestor starajú už celé roky, niektorí aj desaťročia. Zasa uveríme v dobré medziľudské vzťahy, lebo práve o tom bol prvý ročník, a aj preto bol taký krásny a obľúbený,“ povedal primátor hlavného mesta, Matúš Vallo.

Každá predzáhradka má svoje čaro aj svoj príbeh. Majsterkami a majstrami v predzáhradkárčení je preto skutočne každý, kto sa o predzáhradku s láskou stará. Preto aj cieľom tejto súťaže je dostať predzáhradky na výslnie. Zároveň však predzáhradkárky a predzáhradkári hrajú v Majstrovstvách Bratisla-

Finalistka celomestskej súťaže pani Mária Zemanová

vy v predzáhradkárčení aj o zaujímavé ceny. Až 20 finalistov získa 200 eur. Okrem toho víťazi získajú ešte nasledovné ceny: **1. miesto 1 000 €, 2. miesto 750 €, 3. miesto 500 €**

AKO BUDE SÚŤAŽ PREBIEHAŤ?

Predzáhradkárky a predzáhradkári sa v priebehu apríla môžu prihlasovať na www.bezburinky.sk. Porota vyberie najviac 20 finalistov a z nich následne v priebehu mája a júna verejnosť hlasovaním určí víťazov. Tí budú potom vyhlásení na slávnostnom Galapikniku v Sade Janka Kráľa, ktorý sa uskutoční v polovici júna, a na ktorom porota ešte odovzdá aj špeciálne ocenenia pre špeciálne predzáhradky.

Posudzovať bratislavské predzáhradky bude porota, v ktorej sú okrem primátora hlavného mesta Matúša Valla a vedúcej referátu parkov a záhrad Bratislavy Zuzany Pšenákovovej aj známe tváre: slovenský herec a moderátor Juraj Bača či asi najslávnejšia babička sociálnych sietí Blue Grandma. Detaily súťaže nájdete na www.bezburinky.sk.

AKO VYZERALI MINULOROČNÉ MAJSTROVSTVÁ BRATISLAVY V PREDZÁHRADKÁRČENÍ?

Do prvého ročníka sa v roku 2025 prihlásilo viac ako 130 predzáhradiek naprieč celou Bratislavou – každá jedinečná, každá robená s nápadom a láskou. Výber nebol vôbec jednoduchý, no porota napokon vybrala 20 finalistov. Tieto majstrovské predzáhradky následne spoznala aj verejnosť prostredníctvom videí a fotografií zverejnených na www.bezburinky.sk a na sociálnych sieťach mesta. A reakcia bola jednoznačná – ľudia si predzáhradky zamilovali.

Súťaž pomohla upriamiť pozornosť na malé zelené kúsky mesta. Predzáhradkári a predzáhradkárky sa stali pozitívnymi hrdinami tým, že všedné dni premenili na nevšedné.

„Ďakujeme všetkým, ktorí robia naše mesto príjemnejším. Chceme to oceniť, preto budeme radi, ak sa do Majstrovstiev Bratislavy v predzáhradkárčení prihlási čo najviac predzáhradkáriek a predzáhradkárov,“ uzavrel primátor Bratislavy Matúš Vallo.

Slobodná párty vo Vajnorocho priniesla 20 nových kníh do miestnej knižnice

Text: Miroslava Zemanová Diešková,
o.z. ToTieMy

Snímky: Tatiana Yusina, Helena Paulenová,
Alexander Jacko

Diskusia o slobode, ktorá neostala len pri slovách, ale priniesla aj hmatateľný úžitok našej obci. Podujatie s názvom „Slobodná Pre ZMENU párty“, ktoré sa konalo v oblúbených priestoroch kaviarne Dobrá Lipa, prepojilo verejnú debatu s konkrétnym komunitným činom. Celý výťažok z dobrovoľnej zbierky sa premenil na dvadsať nových knižných titulov, ktoré už dnes čakajú na svojich prvých čitateľov a čitateľky v našej vajnorskej knižnici.

V novembri pri príležitosti výročia Nežnej revolúcie a pripomenutia významu slobody, sme vo Vajnorocho zorganizovali diskusný večer zo série Pre ZMENU párty. Tento projekt vznikol ako priestor pre otvorený rozhovor o dôležitých spoločenských témach v uvoľnenej atmosfére. Hostkami večera v Dobrej Lipe boli

Barbora Tribulová, Kristína Paulenová a Martina Šáteková, dámy úzko spojené s iniciatívou Slobodná národná galéria. Spoločne sme sa v príjemnom prostredí kaviarne rozprávali o postavení kultúry, fungovaní verejných inštitúcií a význame slobody v súčasnej spoločnosti.

Večer však nebol len o diskusii. Súčasťou podujatia bola aj dobročinná zbierka, do ktorej sa zapojili najmä obyvatelia Vajnora. Podarilo sa vyzbierať krásnu sumu 280 eur, ktorú sme v plnej výške využili na nákup nových kníh. Aby bola táto investícia do vajnorskej kultúry čo najzmyslupnejšia, výber konkrétnych titulov vznikol v úzkej spolupráci s Helenou Paulenovou, ktorá dlhé roky stála za vedením našej knižnice. Jej hlboká znalosť miestneho fondu a čitateľských preferencií zaručila, že nové knihy sú pre návštevníkov skutočným lákadlom. Na odbornom výbere sa podieľali aj Martina Šáteková z kníhkupectva Ex Libris a Kristína Paulenová z projektu Ideme naživo, pričom kladli dôraz na kvalitu a žánrovú rôznorodosť tak, aby si na svoje prišli deti, mládež aj dospelé čitateľstvo.

Knihy sme knižnici odovzdali v období, keď si pripomíname marec ako mesiac knihy. Vajnorský knižničný fond sa dlhodobo rozvíja aj vďaka štedrosti obyvateľov a len za posledný rok doň pribudli stovky darovaných titulov. Sme radi, že aj naša zbierka prispela k tomu, že knižnica dnes ponúka moderný a kvalitný výber pre všetky generácie. Týmto spôsobom sa nám podarilo prepojiť diskusiu o hodnotách so skutočným prínosom pre miestnu komunitu. Veríme, že sloboda sa neprejavuje len vo verejných debatách, ale aj v slobodnom prístupe ku vzdelaniu a kultúre – napríklad v možnosti vybrať si kvalitné čítanie a v dostupnosti miest, ktoré nám to umožňujú. Knižnica zostáva prirodzeným miestom, kam sa k dobrým knihám môžeme vracáť počas celého roka.

Projekt Pre ZMENU párty realizujeme aj vďaka podpore Nadácie mesta Bratislavy. Za celou iniciatívou stojí občianske združenie ToTieMy, ktoré sa vo Vajnorocho dlhodobo venuje organizovaniu komunitných podujatí na podporu vzdelávania a kultúry.

Vajnory sa poďakovali učiteľom za ich prácu

Text: redakcia
Snímka: archív

Pri príležitosti Dňa učiteľov sa vedenie mestskej časti stretlo s pedagogickými aj nepedagogickými zamestnancami základných a materských škôl vo Vajnoroch. Osobne im poďakovalo za ich každodennú prácu, nasadenie a prístup k vzdelávaniu detí.

„Vždy si pri takýchto stretnutiach ešte viac uvedomím, akú hodnotu má práca učiteľov,“ uviedol starosta Michal Vlček. Ako dodal, vníma ju aj z osobnej skúsenosti: „Možno aj preto, že moja mama pôsobila ako učiteľka. Viem, že za touto prácou je oveľa viac než len odučené hodiny.“

Podľa jeho slov si pedagogická profesia vyžaduje nielen odbornosť, ale aj veľkú mieru trpezlivosti, energie a osobného nasadenia. „Je za tým trpezlivosť, nervy, energia a kus

srdca, ktorý človek odovzdáva každý deň,“ zdôraznil.

Starosta Michal Vlček zároveň poukázal na širší význam vzdelávania: „Škola nie je len o učive. Je o tom, akých ľudí z detí vychováme. Či sa naučia rozmýšľať, pýtať sa, rozlišovať, čo má hodnotu a čo je len hluk okolo nás.“

V závere poďakovalo vedenie mestskej časti všetkým zamestnancom škôl za ich prácu, ktorú často vykonávajú aj v náročných podmienkach. „Aj vtedy, keď to nie je jednoduché a nie vždy docenené tak, ako by malo byť. Vaša práca má veľký zmysel,“ dodal starosta Michal Vlček.

Podcast s pánom farárom Jozefom Kováčikom

Text: redakcia Snímka: archív

V najnovšej epizóde Vajnorského podcastu sme privítali farára vo Vajnoroch, Jozefa Kováčika – človeka, ktorý spája kňazské povolanie s výnimočným darom komunikácie, ľudskosťou a humorom.

Rozprávali sme sa o význame Veľkej noci, ktorá podľa jeho slov nie je len tradíciou, ale predovšetkým príbehom našej záchrany. Pripomína nám aj dôležitosť zastaviť sa v každodennom zhone a naučiť sa viac počúvať – seba aj druhých.

V rozhovore sa dotýkame aj jeho pôsobenia vo Vajnoroch, ktoré ho príjemne prekvapili svojím duchom „dediny v meste“. Silná komunita, súdržnosť a zároveň špecifiká, ktoré prepájajú obec s hlavným mestom vytvárajú jedinečné prostredie, v ktorom sa cíti prirodzene a rád.

Jozef Kováčik študoval v Bratislave aj v Ríme, kde bol vysvätený za kňaza. Po návrate pôsobil vo viacerých farnostiach, ale aj v médiách – spolupracoval so Slovenskou televíziou, rozhlasom či Katolíckymi novinami. Zastával významné pozície, napríklad ako riaditeľ Tlačovej kancelárie Konferencie biskupov Slovenska či programový riaditeľ TV LUX.

Okrem duchovnej služby je známy aj svojím humorom – ako autor vtipných textov a knižných zbierok dokáže s nadhľadom osloviť široké publikum.

Vypočujte si inšpiratívny rozhovor o viere, komunite, ale aj o viacerých problémoch súčasnosti.

Veľkonočná nedeľa vo vinohrade

Text: Ing. Eva Vlašičová

Snímky: archív autorky

Priznám sa, že nie som zástancom zavádzania cudzích novín do našich tradícií. Napriek tomu už akceptujem sviatok zaľúbených vo februári, Deň matiek v máji, ba aj Halloween na konci októbra. Vlni som na Veľkú noc zažila detskú radosť z hľadania vajčiek v záhrade aj darčeky od Easter Bunny u krstniatok v USA. Ako naše deti chystajú čižmičky pre Mikuláša, tak americké deti chystajú košíky pre veľkonočného zajačika, ktorý im do nich nadelí drobné darčeky ako našim deťom Mikuláš.

Chodím po vinohradoch vo vajnorskom chotári a zbieram odpadky po neporiadnych návštevníkoch. Pred pár rokmi som sa nestihala čudovať: tu obal z keksov, tu obal z čokolády, zrazu plné vrečko cukríkov, potom veľká tabuľková čokoláda. Vravím si, kto už toto vyhodí vo vinohrade, a naťahujem ruku, že to zdvihnem, keď sa mi prihovarila mladá pani: „Neberte to, prosím. Schovávam sladkosti pre svoje deti, budú to tu hľadať.“ To ma inšpirovalo urobiť veľkonočnú akciu pre deti vo vinohradoch. Začala som plánovať, no škrt prišiel nečakane v roku 2024, keď sa Poľnohospodár-

ske družstvo Vajnory prestalo starať o vinohrady. Nebudem predsa vláčiť ľudí po neupravenom chotári, v ktorom je už i tak pustých vinohradov neúrekom. Nápad s veľkonočným hľadaním sladkostí zapadol prachom.

Stalo sa však, že sme sa dali dokopy partia kamarátov a prenajali sme si do starostlivosti nejaké vinohrady, o ktoré už nikto nemal záujem, aby nám nepustli pred očami. Mnohé sú vysadené na miestach, kam sa v čase najväčšej socialistickej výstavby Bratislavy vyvážal stavebný odpad. Ten sa neskôr zaviezol zeminou a tam potom vysadili vinohrady. Medzi kmeňmi ostali ležať rôzne stavebné tvárnice, tehly, kusy asfaltu a betónu, ktoré prekážali v obhospodarovaní. Sám človek ich nemal šancu povyberať ani s obrovskou námahou. A tu som oprášila nápad hľadania sladkostí vo vinohrade. Deti nech si hľadajú sladkosti a rodičia môžu povynášať nejaké tie balvany. Všetci sa zabavia, nikto sa nezoderie od roboty a v konečnom dôsledku ľudia prispejú k vyčisteniu vinohradu.

Synova frajerka napiekla vynikajúce linecké koláče plnené domácimi lekvármi. Každý kúsok sme zabalili do celofánu a umiestnili do vinohradu k najväčším útvarom. Počasie bolo príjemné, slniečko svietilo a hrialo. Rozložili sme stánok s občerstvením, pripravili fúriky a pracovné rukavice a čakali na prvých

návštevníkov. Celú akciu sme propagovali len pomocou sociálnych sietí. Najprv sa zdalo, že nikto nie je zvedavý, no popoludní sa s rodinami a deťmi priam „roztrhlo vreco“. Prišli aj Jurania, Račania, obyvatelia z Ružinova, ale aj zo Stupavy a z Bošian. Deti sa tešili každému nájdenému koláčiku, vychutnávali si nealkoholickú hroznovú šťavu z toho konkrétneho vinohradu a dospeli si zasa pochutnali na ružovom polosuchom frizzante z toho vinohradu, ktoré mimochodom získalo na Vajnkošte 2026 zlatú medailu. Pre všetkých je nezabudnuteľným zážitkom ochutnať dobroty z vinohradu, kde sa práve nachádzajú.

Na konci dňa vo vinohrade ostali vyčistené riadky a mimo vinohradu štyri pomerne veľké kopy stavebných útvarov aj prírodných balvanov rôznej veľkosti. Popri zábave a práci bol čas aj na exkurziu po vinohradoch a podarilo sa nám pozorovať užovku stromovú, ako sa vyhrieva na slniečku, ba dokonca sme videli celkom zblízka súboj dvoch samcov jašterice zelenej o teritórium. Ďakujeme všetkým, ktorí svojou aktivitou prispeli k skrášleniu a ozdraveniu vajnorských vinohradov.

Začiatkom júla sa v Európe oslavuje Svetový deň čokolády. Mám v úmysle opäť zabaviť deti aj ich rodičov nejakou aktivitou vo vinohrade. Len aby bolo pekné počasie.

Vajnkoš 2026 potvrdil rastúcu kvalitu vín.

Aj silu vajnorskej komunity

Text a snímky: Via Vitis

V priestoroch Domu kultúry Vajnory sa v sobotu 21. marca 2026 uskutočnila verejná koštovka súťažných vín Vajnkoš 2026. Podujatie, ktoré sa postupne etablovalo ako významná vinárska udalosť Malokarpatského regiónu, opäť spojilo odbornú verejnosť, vinárov aj milovníkov vína.

Po približne dvojmesačných prípravách predstavili organizátori verejnosti výber 54 súťažných vzoriek, ktoré prešli odborným hodnotením. Návštevníci mali možnosť ochutnať vína rôznych štýlov a odrôd, porovnať ich s hodnotením poroty a diskutovať priamo s ich výrobcami.

TRADÍCIA VINÁRSTVA VO VAJNOROCH POKRAČUJE

Vajnory patria k historicky významným vinohradníckym oblastiam Malých Karpát. Vinárska tradícia tu siaha do stredoveku a dodnes tvorí dôležitú súčasť miestnej identity. Podujatia ako Vajnkoš prispievajú k jej zachovaniu a zároveň vytvárajú priestor pre prezentáciu súčasnej produkcie.

Kombinácia mestského prostredia a vinohradníckej krajiny robí z Vajnor vhodné miesto na organizovanie vinárskych podujatí regionálneho významu.

ORGANIZÁCIA PODUJATIA A VÝBER VZORIEK

Za organizáciou podujatia stáli Marek Grebeči a Norbert Surányi, ktorí oslovili viac než 80 vinárstiev z regiónu. Do finálneho hodnotenia postúpilo 54 vzoriek, ktoré reprezentovali aktuálnu kvalitu produkcie.

„Výber nebol jednoduchý. Každý rok vidíme posun v kvalite a čoraz viac vinárov prináša veľmi vyrovnané a kvalitné vína,“ skonštatoval Marek Grebeči, organizátor súťaže.

Aj napriek tomu, že išlo už o štvrtý ročník súťaže, organizácia podujatia si vyžadovala dôkladnú prípravu a koordináciu viacerých procesov – od zberu vzoriek až po zabezpečenie samotnej verejnej degustácie.

DEGUSTÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Podujatie sa pre návštevníkov otvorilo o 17:00. Súčasťou vstupenky bol degustačný pohár a brožúrka so zoznamom súťažných vín. Tá umožnila návštevníkom porovnať vlastné hodnotenie s výsledkami odbornej poroty.

Ponuka zahŕňala široké spektrum vín – od bielych odrôd, ako Veltlínske zelené či Rizling, až po ružové a červené vína. Degustáciu dopĺňalo drobné občerstvenie, ktoré prispelo k lepšiemu vnímaniu jednotlivých chutí.

„Veľkou pridanou hodnotou je osobný kontakt s vinármi. Ľudia sa môžu priamo pýtať na výrobu vína, ročník či konkrétne postupy, čo robí celý zážitok oveľa hlbším,“ uviedol Norbert Surányi, organizátor súťaže.

ODBORNÉ HODNOTENIE VÍN

Odborná časť súťaže prebehla ešte pred verejnou koštovkou. Dve degustačné komisie hodnotili 54 vzoriek v siedmich kategóriách pod vedením Ing. Vladimíra Hronského.

Podľa organizátorov sa potvrdila vysoká kvalita hodnotených vín. Rozdiely medzi jednotlivými vzorkami boli minimálne, čo poukazuje na vyrovnanú úroveň vinárskej produkcie v regióne.

Podrobnosti o priebehu hodnotenia a výsledkoch sú dostupné na stránke www.viavitis.sk.

VÝSLEDKY POUKÁZALI NA VYROVnanosť KVALITY

Analýza výsledkov ukázala, že vinári v Malokarpatskom regióne dosahujú stabilne vysokú úroveň. Vyrovnanosť bodových hodnotení naznačuje, že kvalita sa stáva štandardom naprieč viacerými producentmi.

Pozitívnym prvkom bolo aj zapojenie nových degustátorov, ktorí doplnili skúsených odborníkov a priniesli nové pohľady na hodnotenie vín.

„Môžeme povedať, že kvalita sa v regióne stabilizuje na veľmi vysokej úrovni. Už nejde len o jednotlivé výnimočné vína, ale o celkový posun vinárskej scény,“ dodal Vladimír Hronský, odborný garant súťaže.

UMELECKÉ OCENENIA PRE VÍTAZOV

Ocenení vinári si prevzali diplomy a originálne keramické výrobky od Eriky Surányiovej. Tieto diela spájajú tradičné vinárske motívy s moderným výtvarným spracovaním a predstavujú trvalú pamiatku na podujatie.

KULTÚRNY PROGRAM A SPOLOČENSKÝ ROZMER

Po oficiálnej časti nasledoval hudobný program v podaní vajnorskej skupiny LOVE-BERRY. Ich vystúpenie prispelo k uvoľnenej atmosfére a podporilo spoločenský charakter podujatia.

V priebehu večera prebiehali aj neformálne diskusie medzi návštevníkmi a vinármi, ktoré sa venovali témam výroby vína, terroiru či novým trendom vo vinárstve.

RASTÚCI ZÁJEM VEREJNOSTI

Organizátori zaznamenali mierny nárast návštevnosti oproti predchádzajúcemu ročníku. Jedným z faktorov mohla byť aj zmena termínu konania z mája na marec, čo lepšie zodpovedá obdobiu vinárskych súťaží.

Zvyšujúci sa záujem zároveň poukazuje na potrebu uvažovať do budúcnosti o väčších priestoroch.

PARTNERI A PODPOROVATELIA PODUJATIA

Realizácia podujatia bola možná vďaka podpore partnerov, sponzorov a spoluorganizátorov.

Hlavným sponzorom Vajnoštu 2026 bola spoločnosť Slovanet, ktorá významne prispela k zabezpečeniu podujatia. Medzi vedľajších sponzorov patrili spoločnosti Koratex, VI Group, eDevelopment, i-Secure, Mikotech a LB Servis.

Na organizácii sa podieľali aj spoluorganizátori – mestská časť Bratislava-Vajnory a Vajnorská podporná spoločnosť, ktorí zabezpečili priestory a logistickú podporu.

Organizátori zároveň poďakovali aj individuálnym podporovateľom a partnerom, ktorí prispeli finančne prostredníctvom transparentného účtu alebo svojou činnosťou, najmä iniciatívam Kúzelný svet, Rodný chotár a 42 WINERY.

PODUJATIE POSILŇUJE KOMUNITU

Vajnoš 2026 potvrdil, že vinárske podujatia majú význam nielen z pohľadu prezentácie vína, ale aj budovania komunity. Spájajú producentov, odborníkov aj verejnosť a vytvárajú priestor na výmenu skúseností.

„Najväčšou hodnotou je pre nás to, že sa ľudia stretávajú, rozprávajú a spoznávajú. Víno je v tomto prípade prostriedkom, ktorý ich spája,“ uzavrel Milan Kodnár, predseda spolku Via Vitis.

Organizátori poďakovali všetkým vinárom, porote, partnerom aj návštevníkom a vyjadrili záujem pokračovať v tradícii aj v ďalších ročníkoch.

ZÁVER

Verejná koštovka súťažných vín Vajnoš 2026 potvrdila rastúcu kvalitu vinárskej produkcie v Malokarpatskom regióne aj záujem verejnosti o podobné podujatia. Vajnory tak opäť ukázali, že patria medzi dôležité centrá vinárskej tradície v Bratislavskom kraji.

Ako ďalej vo vajnorských vinohradoch?

Text a snímky: Václav Fekete

Vinohradníctvo a vinárstvo má vo Vajnoroch dlhodobú tradíciu. Po kolektívizácii poľnohospodárstva v päťdesiatych rokoch minulého storočia sa stalo hlavným pokračovateľom tradícií Jednotné roľnícke družstvo Vajnory. Po udalostiach v roku 1989 bolo JRD transformované na PD Vajnory. V dobových materiáloch sa môžeme dočítať o obhospodarovaní plochy vinič okolo 130 hektárov.

V roku 2023 vydal Ing. Milan Bibeň publikáciu Vinohradnícke obce Slovenska, Malokarpatská vinohradnícka oblasť. Samozrejme, že nechýbajú ani Vajnory. Okrem charakteristiky a histórie obce Vajnory sa môžeme dočítať aj o vinohradníckych aktivitách PD Vajnory – už iba o obrábaných 30 ha, o VSV-Vinohradnícky spolok Vajnory – vznikol v roku 2020 a o Vajnorský vinohradnícky spolok – Via Vitis, pôvodne založený v roku 2003 a v roku 2021 znovu oživený partiou drobných vinohradníkov.

Z pohľadu propagácie vinohradníctva sa najviac činí VVS – Via Vitis. Pripomeňme si niektoré jeho témy vo Vajnorských novinách z minulého roka: Čierne skládky vo vi-

nohradoch, Rok 2024 za nami, budúcnosť pred nami, Vajnokošť 2025 a Naše mesto 2025 vo vajnorských vinohradoch. Nasledovali dva články s hlavnou témou Fytoplazma žltnutia viniča a Vinič potrebuje našu pomoc.

V prvom čísle VN v roku 2026 to boli dva články, ktorým dominovala opäť téma zlatého žltnutia viniča. 12. 2. 2026 sa na uvedenú tému konala kvalitná verejná prednáška. Tiež bola

uverejnená výzva občanom, ako sa majú starať o vinohrady. Podobne informuje aj Uksup.sk. Zatiaľ som nezaznamenal žiadnu praktickú pomoc zo strany štátnej a verejnej správy. Tu je ale potrebné upozorniť na zákon č. 220/2024. V § 3 ods. 1 písm. b) sa uvádzajú povinnosti majiteľa poľnohospodárskej pôdy. V § 25 ods. 2 sú uvedené možné sankcie pri nezabezpečení základnej starostlivosti o poľnohospodársku pôdu zo strany majiteľov. Je len otázkou krátko času, kedy sa začne zákon uplatňovať. Už cítim tlaky zo strany tých, ktorých obrábané vinice sú v ohrození fytoplazmou z neobrábaných viníc.

ČO NOVÉ V PROBLEMATIKE NAŠICH VINOHRADOV? CHCEL BY SOM INFORMOVAŤ O DVOCH REÁLNYCH AKTIVITÁCH.

Iniciatíva na záchranu viníc v lokalite Trnová hora: Za účelom záchranu bol vytvorený prípravný výbor z členov: Ing. Jaroslav Fekete (jaroslavfekete@centrum.sk), Mgr. Peter Belaj (peter.belaj@yahoo.com), Ing. Mária Feketeová (majka.feketeova@gmail.com), Marek Demo (demo@d-sports.sk) a autor článku. Ide o plochu približne 7,5 ha. Výbor má zatiaľ 5 členov z majiteľov pozemkov a tiež aj členov oboch vinohradníckych spolkov. Vytvore-

ná je databáza aktuálnych majiteľov pozemkov. Ešte neboli všetci oslovení, ale z prieskumu vyplýva, že väčšina majiteľov s riešením územia súhlasí. Pointa pozemkových úprav je v tom, že aktuálne rady drôtenky „režú“ vlastnicke vzťahy veľmi šikmo, takže ich prakticky nemožno kvalitne obrábať. Stĺpiky sú zatiaľ v dobrom stave, drôty budú potrebovať doplnenie. Cieľom úprav bude vytvoriť pozemky obdĺžnikového tvaru tak, aby boli všetky dostupné a umožňovali obrábanie aj technikou. Cesty by mali kopírovať súčasný stav po obvode. Vo vnútri územia budú využité 3 jestvujúce poľné cesty. Takže k jednotlivým novým pozemkom, najbližšie odpovedajúcich pôvodnej vinici, bude možný prístup z oboch strán. Bude použitý postup vychádzajúci z metód jednoduchých pozemkových úprav. Už boli vykonané konzultácie so špecialistami na túto problematiku. Môže to byť dlhší proces. Osobne predpokladám, že v priebehu riešenia môže dôjsť v predstihu k dohodám jednotlivých susedov v prípade, že na spojitých časti plochy budú všetci súhlasiť s úpravami. A majitelia, ktorých pôvodný pozemok je v časti pod cestou, by tiež získali späť úmernú časť svojej plochy pôvodnej vinice. Keďže vinica nie je obrábaná viac ako 6 rokov, bude potrebné riešiť ohrozenie spomínanou epidémiou. Majitelia, zapojte sa do riešenia, zatiaľ minimálne svojím súhlasom. Kontakty sú uvedené.

Iniciatíva na pokračovanie v obrábaní viníc Pozemkového spoločenstva Vajnory: Po sezóne 2019 PD Vajnory vrátilo PS Vajnory všetky jeho vinice. Dve časti sa podarilo v priebehu ďalšieho roka prenajať členom našich dvoch vinohradníckych spolkov. Nazval by som to, že zatiaľ sú obrábané priemerným spôsobom. S najväčšou časťou Olšie, približne 7,5 ha, sú trvalé problémy. Podľa vyjadrenia PD Vajnory vinicu obrábali iba čiastočne, keďže bola zatápaná vodou z neutržiavaného kanála Struha. To by sa dalo čiastočne pochopiť. Vinicu sa podarilo prenajať vinárovi z Rače, hoci bolo jasné, že úroda v najbližších rokoch bude minimálna. Tiež mu PS sľúbilo, že mu pomôže riešiť problémy s vodou. Struhu v prvom kroku vzájomne prečistili. Vzhľadom na obdobie pandémie covidu sa vinár dostal do ekonomických problémov a nájomná zmluva bola ukončená. Patrí mu však veľká vďaka za vykonané práce.

Na ostatnom zhromaždení PS Vajnory boli členovia informovaní o situácii a vyzvaní k pomoci pri obrábaní vlastných viníc spoločného majetku. Zatiaľ je aktivita členov nízka. Preto za výbor PS informujem členov aj touto cestou a vyzývam ich k aktivi-

te pri obrábaní. Členovia si môžu vybrať jednotlivé rady. PS vie zabezpečiť niektoré práce vlastnými silami, ktoré budú zabezpečené z prostriedkov PS. Úroda bude v tejto fáze patriť členom, ktorí budú touto metódou zachraňovať vinicu. Platí to isté ako pri predchádzajúcej vinici, spolumajitelia, ozvite sa

a zapojte sa do záchran spoločnej vinice. Kontakty a informácie môžete získať od funkcionárov peter.jaslovsky@urbarvajnory.sk a tiež aj vaclav.fekete@hkvajnory.sk.

Do záchran sa môžu zapojiť aj kamaráti členov PS. Tešíme sa na každého z Vás.

NÁBOR

Vajnerské divadlo
otvára dvere
novým talentom
PRE DOSPELÝCH
od 18 rokov

ONLINE PRIHLÁŠKY

www.divadlo-vajnory.sk

Lésola, lésola, Kvjetní ňedzela

Text: Gabriela Zemanová,
OZ Podobenka z Vajnory.

Foto: Marek Grebeči

Na Kvetnú nedeľu v spolupráci a s podporou mestskej časti Bratislava-Vajnory pripravilo občianske združenie Podobenka z Vajnory pre obyvateľov a návštevníkov mestskej časti Bratislava-Vajnory kultúrno-spoločenské podujatie Lésola, lésola, Kvjetní ňedzela, ktoré sa uskutočnilo v nedeľu popoludní 29. 3. 2026 v Dome kultúry Vajnory.

Súčasťou podujatia bola už tradične predajná výstava kraslíc z Vajnory a blízkeho okolia s názvom Veľkonočná krása. Na podujatie boli pozvané nielen vajnorské umelkyne, ktoré sa venujú výrobe kraslíc, vo Vajnorych s typickou bavlnkovou technikou - obľepovaním farebnými bavlnkami a „kaučím“ dužinou z trávy, ale aj krasličiarke z iných častí Bratislavy a okolia, ktoré pri výrobe kraslíc používajú aj iné techniky (napr.

drôtovanie, lepenie slamou, perforovanie, voskovanie). Okrem kraslíc mohli návštevníci podujatia obdivovať krásu Vajnorského ornamentu na krojoch účinkujúcich a na výrobkoch vajnorských ľudových umelkýň a veríme, že všetkých návštevníkov zaujala aj výstava fotografií s názvom Vajnorské tradície vo fotografii od známeho fotografa Martina Habánka.

Pred záverom podujatia boli oficiálne vyhlásené výsledky Súťaže o najkrajšie kraslice 2026, ktorú opäť aj v tomto roku mestská časť vyhlásila. Aj v tomto roku bola súťaž rozdelená do dvoch kategórií.

Hodnotenie prebiehalo anonymne na základe pridelených poradových čísiel. Súťažné kraslice boli hodnotené najskôr na miestnom úrade dňa 25. marca 2026 zamestnancami mestskej časti a návštevníkmi miestneho úradu. Do hodnotenia sa zapojili aj účastníci priamo na podujatí, pričom výsledky sa napokon zráтали.

VÝHERCOVIA SÚŤAŽE:

› **vajnorské kraslice (oblepované bavlnkou, perlovkou, kaučím, maľované alebo kombinované)**

- 1. miesto:** Barbora Zemanová (tradičné vajnorské kraslice zdobené perlovkou)
- 2. miesto:** Janka Grebečiová (tradičné vajnorské kraslice zdobené bavlnkou - slepačie)
- 3. miesto:** Katarína Števiarová (tradičné vajnorské kraslice zdobené perlovkou)

› **kraslice vyrobené inými technikami**

- 1. miesto:** Jana Jaslovská (kraslice zdobené horúcim farebným voskom - madeirové)
- 2. miesto:** Seiko Jakubacova (kraslice zdobené perlovkou japonskou technikou)
- 3. miesto:** Seiko Jakubacova (kraslice zdobené perlovkou japonskou technikou)

Nedeľné popoludnie spríjemnil hosť podujatia tanečná skupina Tribaladia s názvom Živena a Vesna, piesne v podaní žien a detí z Podobenky z Vajnor sprevádzané „novovznikajúcou muzikou“ – Igor Hraško (harmonika), Dagmar Hrnčířová (husle) a Roman Greguš (kontrabas), pásmo Jarné zvyky a obyčaje, v ktorom sa deti z DFS Podobenka z Vajnor predstavili s ukážkami detských jarných hier a tradičného chodenia dievčat po dedine s „lésolou“

symbolizujúcou príchod jari, ako aj s ukážkou vynášania Moreny vo Vajnoroch zvané „Kiselica“ symbolizujúcou koniec zimy.

Veríme, že úsmev na tvárach vyvolali aj milé veľkonočné veršičky v podaní detí z Podobenky.

Na záver podujatia odznela spoločná ďakovná pieseň **Bože, nás požehnaj** v podaní veľkých Podobenkárov, ale aj malých Podobeniek.

Veľkonočné veršičky

Malujem si na vajičku
pjeknú vajnorskú ružičku.
A ket si ju já namalujem,
tebje, Janku, ho podarujem.

Já zas vajnorskí tulipán,
enem tebje ho z láski dám.

Já trecí zas lístek vinní
z červením hrozénkem malujem,
enem tebje ho, múj miuí,
z ceuého srdéčka darujem.

—

Šeu kohútek zahradečků,
hádali sa ze slepičků.
Slepička sa smrci báua,
kohútkovi domúvaua:

„Proč, kohútku, do dňa nespíš?
Ešče je tma a už vreščíš!“

„Abi gazdzinka skúr staua,
žitečka nám nasipaua.“

„A já sa í tak odmjeňím,
že vajíček í nanosím.“

—

Ket sedzeua sem v humje na suňičku,
začua sem kotkodákat slepičku.

Stanem, nakúkam a kukám
a naráz slepičku zbadám.

Viškrábaua sem sa já na rebríček
a zbadaua tam plné hñízdo vajíček.

Čudujem sa, že ich je tak moc.
Mislím si, ná nech,
šak budú treba,
bude Velká noc !

Upracme si Vajnory na Vajnorských jazerách

Text: redakcia Snímka: archív

Vajnory nie sú len miesto, kde bývame, ale aj miesto, o ktoré sa spoločne staráme. Aj tento rok sa v piatok 10. apríla uskutočnila obľúbená komunitná akcia „Upracme si Vajnory“, tentokrát zameraná na Vajnorské jazerá – lokalitu, ktorá patrí medzi vyhľadávané miesta na oddych, prechádzky či šport.

Práve takéto prostredie si zaslúži našu pozornosť. S narastajúcim počtom návštevníkov totiž prirodzene pribúda aj potreba starostlivosti o jeho čistotu a bezpečnosť. Do upratovania sa zapojili zamestnanci miestneho úradu spolu s obyvateľmi mestskej časti. Spoločne sa pustili do čistenia brehu malého jazera a orezávania suchých konárov. Hoci ide na prvý pohľad o drobnosti, v skutočnosti majú veľký význam – prispievajú k tomu, aby bolo okolie krajšie, bezpečnejšie a príjemnejšie pre všetkých, ktorí sem prichádzajú tráviť svoj voľný čas. Takéto aktivity však nevznikajú zo dňa na deň. Predchádza im organizácia, koordinácia ľudí, zabezpečenie techniky či následné spracovanie odpadu. Aj vďaka tejto práci v pozadí môže celé podujatie prebehnúť hladko a priniesť viditeľný výsledok.

Veľké poďakovanie patrí všetkým, ktorí si našli čas a priložili ruku k dielu. Za podporu podujatia ďakujeme spoločnosti Lagermax.

Dobrovoľníci čistili Vajnorské rybníky

Text: redakcia Snímka: archív

Uplynulú sobotu sa pri Vajnorskom rybníku uskutočnila brigáda, ktorá opäť poukázala na problém znečistenia prírody. Dobrovoľníci počas niekoľkých hodín vyzbierali veľké množstvo odpadu – od plastov a sklenených fliaš až po rôzny komunálny či stavebný odpad.

Pohľad na množstvo vyhodenej odpadu je smutným dôkazom toho, ako nezodpovedne sa niektorí ľudia správajú k prostrediu, ktoré má slúžiť všetkým. Aj napriek tomu sa vďaka ochote a nasadeniu

dobrovoľníkov podarilo tomuto obľúbenému miestu vrátiť čistejšiu a krajšiu podobu.

Veľké poďakovanie patrí organizácii OZ Strom života, dobrovoľníkom z Rače a Vajnor, ako aj Petrovi Dlhošovi, ktorí sa do brigády aktívne zapojili. Mestská časť zároveň zabezpečila odvoz a ekologickú likvidáciu vyzbieraného odpadu.

Táto aktivita je pripomienkou, že ochrana prírody je zodpovednosťou nás všetkých. Skúsme sa k svojmu okoliu správať ohľaduplnejšie, aby podobné brigády boli v budúcnosti potrebné čo najmenej.

Nová lavička vo Vajnoroch poteší aj prekvapí

Text: redakcia Snímka: archív

Vo verejnom priestore mestskej časti Vajnory pribudol nový prvok, ktorý určite poteší všetkých milovníkov oddychu na čerstvom vzduchu. Na malom ostrovčeku neďaleko autobusovej zastávky Osloboditeľská si teraz môžete posediť na úplne novej lavičke.

Ide o poctivú ručnú prácu nášho kolegu z hospodárskej správy Jaroslava, ktorý ju vyrobil vlastnými šikovnými rukami. Takéto detaily dodávajú verejnému priestoru osobitý charakter a hodnotu.

S príchodom teplejších dní sa lavička určite stane obľúbeným miestom na oddych, krátke zastavenie počas prechádzky či stretnutia s priateľmi.

Ing. Igor Hraško radí ako sa otestovať z kvapky krvi (3)

Môžem darovať krv, ak mám v tele rozvinutý chronický zápal?

Text: Ing. Igor Hraško

V minulých číslach sme si ukázali, že darovanie krvi je nielen šlachetný čin, ale aj zrkadlo nášho zdravia. Dnes sa však pozrieme hlbšie pod povrch bežných krvných testov. Otázka znie: Čo ak sa cítite dobre, vaše predodberové vyšetrenia sú v norme, ale vo vašom tele prebieha tzv. chronický zápal?

ZÁPAL: DOBRÝ SLUHA, ALE ZLÝ PÁN

Zápal je prirodzená obranná reakcia. Keď sa porežete, miesto očervenie a opuchne – to je akútny zápal, ktorý lieči. Problém nastáva, ak tento proces „nezhasne“. Chronický zápal je tichý, nebolí a môže v tele tlieť roky. Je to stav, kedy je imunitný systém neustále v pohotovosti, čím postupne vyčerpáva zdroje organizmu a poškodzuje zdravé tkanivá.

DARCA A SKRYTÝ ZÁPAL

Mnohí pravidelní darcovia netušia, že sa u nich tento proces rozvíja. Pred odberom sa

štandardne kontroluje hladina hemoglobínu, bielych a červených krviniek či pečenevé testy. Pokiaľ sú tieto hodnoty v prípustných medziach, darca môže krv darovať. Chronický zápal totiž nie je „prenosný“ ako infekcia.

Avšak, jeho prítomnosť zásadne ovplyvňuje kvalitu a viskozitu (hustotu) krvi. Samotné krvné elementy, ako sú napríklad trombocyty, musia mať pre svoju správnu funkciu pružné a funkčné membrány. Ak je telo v chronickom zápale, tieto membrány tuhnú a ich základný stavebný materiál je nekvalitný. Takáto krv je „navenejšia“ a jej regeneračná schopnosť u príjemcu, ale aj u samotného darcu, je nižšia.

LIPIDY V KRVI VS. LIPIDY V BUNKÁCH

Často sa pýtate na cholesterol a triglyceridy. Pri bežných testoch sa meria ich hladina „plávajúca“ v krvi. Veda však dnes potvrdzuje, že vysoký cholesterol nie je prvotnou príčinou problémov, ale často len dôsledkom už rozvinutého chronického zápalu a zhoršeného metabolizmu tukov.

Skutočným ukazovateľom zdravia nie je to, koľko tuku nám koluje v žilách, ale lipidový

profil membrán našich červených krviniek. Práve ten nám povie, v akom stave je naše „bunkové stavebníctvo“. Test, o ktorom sme hovorili minule, meria práve rovnováhu týchto základných stavebných látok priamo v stene bunky. Ak sú tieto hodnoty v nerovnováhe, je to jasný signál, že telo bojuje s tichým zápalom, aj keď sa navonok cítite v poriadku.

PRÍRODA AKO POMOCNÍK, NIE RIEŠITEĽ

Dobrou správou je, že s týmito hodnotami vieme pracovať. Príroda nám ponúka mocných „pomáhačov“ – rastliny a ich extrakty, ktoré dokážu dočasne tmiť zápalové procesy a pomáhať telu udržiavať skvelý krvný obraz. Či už ide o dary z našich vajnorských záhrad alebo špeciálne upravené produkty, tieto látky slúžia ako podpora v čase, kedy sa snažíme o celkovú zmenu životného štýlu.

Pamätajte, cieľom nie je len krv darovať, ale darovať ju v tej najvyššej možnej kvalite. Pretože len zdravý darca je skutočným pilierom záchrany životov. V budúcom čísle si ukážeme, ktorí konkrétni „zelení pomocníci“ nám pomáhajú tento vnútorný oheň utlmiť.

Múzeum vo Vajnorochoch

Text: PaedDr. Beáta Valkovičová

Snímka: archív

Dňa 5. marca 2026 žiaci 3.A zo Základnej školy Kataríny Brúderovej navštívili múzeum vo vlastnej obci.

Malý modrý domček skrýval veľa prekvapení a zaujímavostí. Pani Gabriela Zemanová deti privítala s úsmevom a venovala sa im s radosťou. Počas dvoch hodín deti oboznámila so životom našich predkov, aké predmety používali v kuchyni, ako žili viaceré generácie v malom domčeku, nezabudla spomenúť zvyky a tradície.

Pani Zemanovej ďakujeme aj za omalovanky s tematikou a symbolmi Vajnora a upomienkové predmety, ktoré deti dostali ako darčeky.

Včelársky rok sa nikdy nekončí – rozprávanie o včelároch a včielkach (10)

Včelie produkty – med

Text: Beáta Veverová

Snímky: archív autorky a unsplash.com

O tom, že človek pozoroval divé včely a pokúšal sa im odoberať vystavné plásty so sladkým medom svedčia skalné maľby v španielskej jaskyni Cueva de la Araña staré viac ako 10 000 rokov. Včelárilo sa v starovekom Egypte, kde sa už ľudia venovali chovu včiel v trstinových úloch. Med sa používal cez tisícročia ako sladidlo, potravinu a liek – najčastejšie pri liečbe popálenín a nehojacích sa rán. Nielen med, ale aj ďalšie včelie produkty – kvetový peľ - obnôžkový, propolis, včelí jed, materská kašička a včelí vosk, ale aj uhynuté včely sa stali neoddeliteľnou súčasťou liečby včelími produktmi – apiterapie.

Včelí med je asi najznámejším a najobľúbenejším prírodným produktom, ktorý včely medonosné vyprodukovujú z kvetového nektáru. Neúnavne ho počas sezóny zberajú z jednotlivých druhov kvetov. Včela medonosná je monoflorálny hmyz – pokiaľ kvitne v dolete dominantný druh, ostatným nevenuje veľmi pozornosť. V prírode vládne delba práce a aj v tomto prípade to platí, pretože primárnou činnosťou nielen včiel, ale aj mnohých ďalších druhov hmyzu je opelenie. A tak kým včely lietajú na kvitnúce kvety lípy a zbierajú nektár a opelujú, o iné kvitnúce rastliny sa v tom istom čase postarajú včely samotárky, čmeliaky alebo motýle. Aj preto majú včely medonosné schopnosť vyprodukovať jednodruhový kvetový med – v našich podmienkach napríklad repkový, agátový, lipový, slnečnicový, pohánkový – v závislosti od pastvy v dolete. Prvý jarý med – ak nie je v dolete stanovišťa repka – je zvyčajne označovaný ako kvetový – keďže na jar sa kvitnutie jednotlivých druhov prelína. Mnohí včelári – najmä tí, ktorí včelária v nízkych nástavkoch – sa venujú produkcii rôznych aj menej známych jednodruhových medov – levanduľový, tymianový, malinový, vresový, šalviový, ktoré sú u konzumentov veľmi obľúbené. Nebývajú ich však

veľké množstvá a preto sú vzácné. Jednotlivé medy sa odlišujú najmä farbou, typickou chuťou a vôňou, ale aj konzistenciou a kyslosťou. Mnohí konzumenti ich hodnotia najmä podľa hustoty a predovšetkým rýchlosti kryštalizácie. Vraví sa, že pravý včelí med kryštalizuje – je to pravda, ale kryštalizácia závisí od jeho zloženia. Rýchlejšie kryštalizujú medy s vysokým obsahom glukózy – u nás predovšetkým repkový. Oproti tomu najpomalšie kryštalizuje med agátový, pretože obsahuje vysoký podiel fruktózy.

Kvetový nektár, ktorý včely zbierajú, obsahuje takmer 50% cukrov – zmes sacharózy, glukózy a fruktózy, okrem toho aj vzácné aminokyseliny a stopové množstvá látok z tej ktorej rastliny. Okrem nektáru zberajú včely aj medovicu – rastlinnú šťavu z mladých výhonkov, ktorú spracovávajú najmä vošky. Tie vysávajú šťavu z lístkov a výhonkov a po prepracovaní vylučujú drobné kvapôčky – medovicu. Tá obsahuje až 90% cukrov, aminokyseliny, minerály a triesloviny. Kvapky medovice alebo kvetového nektáru zberajú včely, ktoré ich zvlhčia výlučkami svojich slinných žliaz a presunú do medového vačku. Tam ho obohatia o enzýmy

a organické kyseliny. Túto prácu robia včely lietavky, ktoré odovzdávajú takto spracovaný nektár úlovým robotnícom. Tie ho postupne zahusťujú presunom zo svojho medového vačku na svoj jazýček a späť, pričom tento postup niekoľkokrát zopakujú. Následne uložia takto prepracovaný a obohatený nektár do bunky plástu. V nej sa z neho postupne odparuje voda až sa jej obsah zníži na 18% a menej a sacharóza sa rozloží na glukózu a fruktózu. Zvyčajne to trvá niekoľko dní a keď je med zrelý a má správnu vlhkosť, včely bunky plástu zavoskujú. Takto si pripravujú svoje zásoby, ktoré im primárne slúžia ako zdroj energie. Med potrebujú včely aj na výrobu pergy – fermentovaného kvetového peľu nazývaného aj včelí chlieb. Včely ukládajú nazbieraný peľ do buniek plástu, kde ho utláčajú a doplnia medom. Následne v bunke prebieha proces mliečneho kvasenia. Takto pripravená perga je pre včely zdrojom bielkovín a predovšetkým slúži na tvorbu materskej kašičky a kŕmenie vyvíjajúcich sa lariev.

Pri medobraní musí včelár odobrať z medníkov, plásty odviečkať a med z nich vyťažiť – či už lisovaním alebo vytočením v medome-

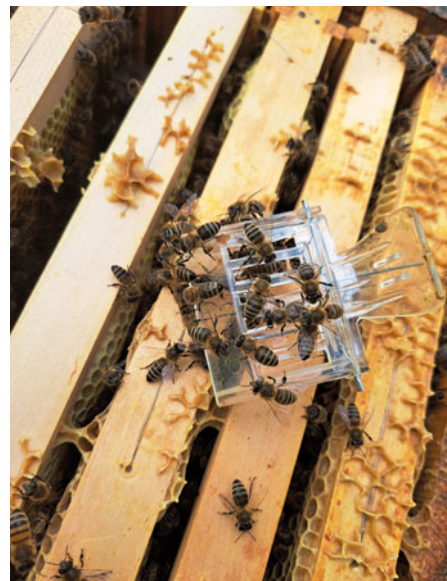
te. Cesta medu od zberu nektáru až po pohár medu zahŕňa veľa práce nielen včiel ale aj včelára. Práca s medom sa však ešte nekončí. Väčšie častice vosku alebo nečistôt sa zachytávajú pri cedení, avšak dôležitým krokom je vyčistenie medu, aby sa uvoľnili vzduchové bubliny v mede a na povrchu sa zozberá pena a prípadné drobné nečistoty. Až takto pripravený med môže včelár stočiť do obalov alebo uskladniť v nádobách.

Medy sa označujú ako kvetové, medovicové a zmiešané – kvetovo-medovicové.

Kvetové medy rozlišujeme podľa druhu rastliny alebo sú z viacerých druhov kvetov označené ako kvetové. Medovicové medy sú označované podľa toho, či sú pôvodom z ihličnatých alebo listnatých stromov. Zmiešaný medovicový med obsahuje rôzne pomery medovice z oboch typov stromov. Farebne sú kvetové medy obyčajne svetlejšie – s výnimkou vresového a pohánkového, medovica býva tmavá až čierno-hnedá. U nás je jedným z najsvetlejších medov s najmenej výraznou vôňou agátový med. Mnohí ho obľubujú najmä pre výraznú sladkosť a slamovožltú farbu.

Med ako taký najradšej konzumujeme v tekutom stave, avšak najmä v posledných rokoch sa čoraz väčšej obľube tešia aj medy pastované a plástové. V prípade pastovaného medu ide o spracovanie pravého včelieho medu zvyčajne repkového alebo zmiešaného, kedy sa pomalým miešaním dosiahne dekrystalizácia a pastovitá krémová konzistencia. Takto spracovaný pastovaný med už nekryštalizuje. Plástikový med obyčajne vyreže včelár z panenských plástov – voskové dielo vytvorili včely výhradne zo svojho vosku – a zaleje ho do medu alebo sa predáva ako samostatný produkt. Mnohí včelári nechávajú včely vystavať malý plást v kazetách alebo priamo do pohárov a následne ho zalejú medom.

Či už si vyberieme med svetlý alebo tmavý, tekutý či krémový, aromatický alebo máme iné preferencie, majme vždy na pamäti kolko neskutočnej práce včielok, ale aj tej ľudskej sa za touto vzácnou delikatesou skrýva. Med je jednou z najľahšie dostupných potravín na svete. Aj preto je najlepšie ho kupovať priamo od včelára, ktorý zaručí nielen pôvod a pravosť svojho medu, ale rád pridá aj čo-to

zo života včiel či práce s nimi. Jednou z pomôcok, kde svojho včelára nájdete, je projekt Slovenského zväzu včelárov zameraný na podporu predaja medu priamo od slovenských včelárov www.nasmed.sk/sk/mapa-vcelarov, kde si toho svojho môže každý ľahko vyhľadať a pozrieť sa aj na jeho včelnicu.

Vajnorský Okrašľovací Spolok

VAJNORY
Dedina v meste

160. výročie Vajnorskej dychovky

16.-17.máj 2026

Park pod lipami Bratislava-Vajnory

Účinkujúci:
Vajnorská dychovka, Vacenovjáci (CZ), Šípkarí, Vojenská hudba Ozbrojených síl SR Bratislava, 11 z Ivánky, Vajnorský okrašľovací spolok, Podobenka z Vajnora a ďalší...

Súčasťou podujatia:
Ochutnávka vín - Vína v parku, stánky s občerstvením, oddychová zóna s videoprojekciou

Zmena programu vyhradená

STAVANIE MÁJE
Májová oldies disco

30. 4. 2026

PARK POD LIPAMI

18:00 HOD.

Vystúpenie VOS
Stavanie Máje
Oldies disco s DJ Majco

VAJNORY
Dedina v meste

Zmena programu vyhradená!
Na podujatí sa budú vyhotovovať fotografické zábery alebo videozáznamy.

Vajnory - dedina v meste
Vajnorský podcast
Vajnory.sk

Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (33)

Text: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Vo Vajnoroch vsutku objavili čaro futbalu, ktoré ich drží neustále od roku 1933. Nielenže vzniká prvý športový klub s niekoľkými oddielmi, ale futbalisti sa ihneď prihlasujú do súťaže, v ktorej sa im nijako veľmi nedarilo, ale nebol to ani prepadák, veď niekoľko zápasov ŠK Vajnory vyhral. Okrem futbalu sú Vajnory známe aj tým, že majú letisko, z ktorého sa lieta denne, dokonca sa pripravujú aj lety v noci. Mladí miestni divadelníci našťudovali viaceré hry a vedenie obce začína s úpravami svojho vnútorného i vonkajšieho prostredia. Prišli však aj horšie časy, hospodárska kríza.

Činnosť mladého študentského kolektívu v mieste si začínajú postupne vsímač(ť) aj ostatní občania, ba aj vedenie obce. Vytvára sa sieť fanúšikov a z ich radov aj nastávajúce funkcionárske dobrovoľné kádre. Začiatkom rok(a) 1933 sa zakladá „Prípravný výbor“ na založenie Športového klubu vo Vajnoroch. Prvé valné zhromaždenie sa konalo 12. marca 1933. Jeho výsledkom bolo utvorenie Športového klubu vo Vajnoroch s týmito oddielmi: ako hlavný futbalový, potom volejbalový, turistický a základná telovýchova.

Do vedenia futbalového oddielu sú zvolení nastávajúci dlhoroční funkcionári futbalu bratia Martin a Jozef J a j c a j, nar. 1904 (dvojčiky), tajomníkom sa ustanovuje Alojz Zeman. Vedením turistického oddielu(u) a ZTV sa zvolili za vedúcich učители z radov miestnej ľudovej školy Štefan Repaský a Alfonz Dobák, ktorí boli zároveň aj aktívnymi hráčmi futbalovej jedenástky.

Novozvolený výbor futbalového oddielu za širokej pomoci obyvateľov Vajnor začína budovať prvé ihrisko „Za farou“, kde pripravili terén a tu sa konali aj prvé ich zápasy. O krátky čas budujú nové ihrisko na „konco-

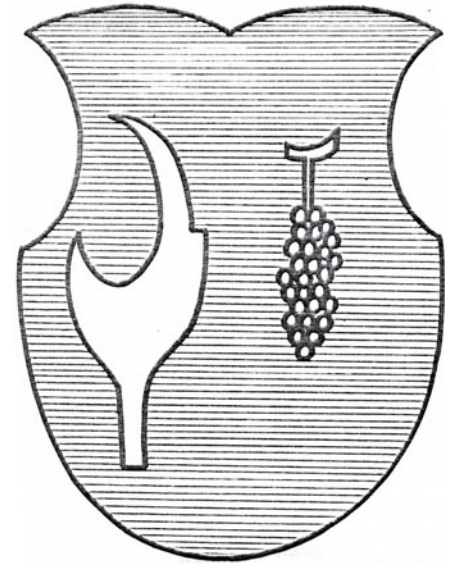
vých“ smerom k Čiernej Vode, ktoré svojmu účelu slúžili takmer desať rokov.

V priebehu roka zahlasuje futbalové mužstvo výbor ŠK na hracie súťažné majstrovské obdobie ročníka 1933/34 pod názvom ŠK Vajnory, farba oddielu modro-biela s týmto základným kádom: brankár František Panák r. 1913, obrancovia Ferdinand Duška r. 1911, František Orth r. 1913, záložníci Henrich Fekete r. 1912, Teofil Zeman r. 1912, Joachim Benčíčr. 1913, a do útoku Cyril Zeman r. 1915, Rehor Lobpreis, Pavol Šotník r. 1913, Rajmund Jaslovský r. 1914, a Albert Fašung. Na strfiedanie mali týchto hráčov Repaský Štefan, Dobák Alfonz, Jurej Juraj, Homolka Anton, Axamit Karol a Zeman Urban.

ŠK Vajnory je zaradený do majstrovskej súťaži v III. triede Západoslovenského okruhu-župy, I. okrsku s prižrebovaním týchto mužstiev ako bol ŠK Petržalka, ŠK Klinger, ŠK Merkur (všetko z Bratislavy) a okolia ŠK Čeklís (dnes Bernolákovo, poz. red.), ŠK Jur, ŠK Pustý Fedýmeš (dnes Pusté Úľany, pozn. red.) a Modranský ŠK.

Niektoré výsledky: ŠK Patronka 3:1, ŠK Mestské závody 3:1, Modranský ŠK 0:5, 0:1, ŠK Jur 0:6, ŠK Ivánka 4:2, ŠK Čeklís 1:6, Pustý Fedýmeš 4:4, Merkur 6:1, Peržalka 1:4. Celkove v majstrovskej súťaži z ôsmich účastníkov skončili až na šiestom mieste z jedenástimi bodmu(i) a skóre pasívne 27:29 gólom. Miestni futbalisti si ihneď v tomto prvom roku jestovania dovolili pozvať aj medzinárodného súpera Germaniu Viedeň, s ktorým však prehrali 2:4.

Ešte do roku 1933 sa vzdušná letecká doprava rozvíjala pomaly. Do tej doby mala Bratislava - Vajnory spojenie s Prahou len dvomi kurzami denne tam a späť. S Košicami a Užhorodom len jedným kurzom. Trať leteckej linky sa však už pripravovala aj na nočné lety do Prahy, pre ktoré mali slúžiť už hotové svetelné zariadenia vo Vajnoroch, ďalej svetelné majáky pri Moravskom Jáne a Malackách. V čase leteckej sezóny je zriadené aj spojenie Bratislava - Záhreb s jedným kurzom. V tomto období sa začína len

hovorí o rozšírení leteckej dopravy na linke Bratislava - Piešťany, vtedy otázka budúcnosti, neskoršie o pár rokov samozrejmosťou...

Vo Vajnoroch 1933, ako zvyčajne, sa konali oberačkové slávnosti, a to dna 8. októbra. Žiaľ nezachovali sa písomné záznamy, ale len fotografie.

Začiatkom tridsiatich rokov zasiahla celý svet hospodárska kríza, nezamestnanosť, bieda. Stalo sa tak aj vo Vajnoroch, ktorá kríza sa prejavila najmä u bezzemkov a na pracujúcej triede. Tak obec bola nútená túto situáciu riešiť z príjmov dávok a poplatkov od obyvateľstva. Lebo aj v obci sa rok čo rok vyskytovala nezamestnanosť uvedených, najmä v zimných mesiacoch v rodinách u bezzemkov. Takéto prípady sú vykázané v 10 prípadoch, ktoré dostávali finančnú podporu z obecnej pokladne vo výške 10 – 20 Kč na jeden týždeň.

V mesiaci septembri 1933 sa uvádza miestna Omladina divadelnou hrou s názvom „Pribina“, kým 28. októbra pri príležitosti vyhlásenia samostatnosti ČSR sokolská jednota hrou od Aloisa Jiráka „Lucerne“. Znovu táto

agilná jednota so svojimi ochotníkmi hneď nasledujúceho roku hrá pre zmenu ďalšie divadelné predstavenie od toho istého autora, drámu „Vojnáka“.

Ešte do roku 1934 zostávajú Vajnory zaostané, čo do upravenia svojho okolia, ciest a vôbec svojho dedinského prostredia. No už ale je to len minulosť, lebo sa konečne prikračuje aj k starej pliaže, zbývajúcich barín na Hlavnej ulici, potom na Gáte navázaním štrku. Po úprave cesty na Hlavnej ulici sa vedľa tvorí lipová alej, aj s drevenou ohradou. Pred školou sa vysádzajú čerešňové a stromy a tu dokonca mizne opacha, posledná slamená stodola v obci u Vojtecha

Nádaždyho. Vč(š)etkými týmito zásahmi sa už prestáva hovoriť o Vajnoroch ako Slovenské Benátky...

Z ďalších významných návštev školy v roku 1934 je zaznamenaná účasť vtedajších zemedelských novinárov na čele s Dr. M. Belom prezidentom Zemedelskej rady keď tu zavítali 26. septembra. Po ich uvítaní v škole, kde si títo prezreli výstavku malieb a výšiviek bola im predvedená v sále Potravného družstva tradičná svadba

Zo zdravíc, ktoré vyzneli na spoločnej večeri, dalo sa z nej vycítiť úprimný obdiv s krásnymi dojmami, ktoré si účastníci posedenia

vo Vajnoroch odnášajú do všetkých kútov vlasti.

Letecká doprava sa dynamicky rozvíjala, na vajnorskom letisku začali pristávať lietadlá zahraničných spoločností, premávka hustla, na čo si obyvatelia Vajnor pomaly zvykali ako na samozrejmosť. V tom čase dochádza ku generáčnej zmene tunajších divadelníkov. Vajnoráci sa vybrali na púť na Velehrad v značnom počte aj so spevokolom. Viac sa o tom zmienime v nasledujúcom pokračovaní.

—
Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory

Uctenie si príchodu Ferdiša Jurigu do Vajnor

Text a snímka: redakcia

V piatok 10. apríla o 11.00 hod. si vedúci predstavitelia mestskej časti Bratislava-Vajnory starosta Michal Vlček a zástupkyňa starostu Soňa Molnárová pripomenuli 121. výročie príchodu významného slovenského dejateľa, kňaza, politika Ferdinanda Jurigu do Vajnor.

Pri jeho pomníku v Parku Ferdiša Jurigu sa spolu s predstaviteľmi obce zišli obyvatelia Vajnor, aby mu vyjadrili svoju úctu. Táto významná osobnosť výrazným spôsobom zasiahla do uvedomovania si svojbytnosti slovenského národa svojím pôsobením ako kňaza, ale aj ako burcujúceho politika, ktorý v uhorskom sneme nebojácne presadzoval požiadavky slovenského národa odvážnymi prejavmi aj v slovenskom jazyku, častý

mi článkami v novinách, za ktoré ho dokonca odsúdili na dva roky žalára. Do Vajnor prišiel za farára vo februári roku 1905 a zotrval tu 13 rokov.

Cielavedome utváral atmosféru dobrých vzťahov, spájal rozhnevané rodiny, skupiny, zaslúžil sa o vznik slovenskej cirkevnej školy, bojoval proti alkoholizmu, podporoval vzdelanosť a komunitný život.

„Naša mestská časť môže byť hrdá na osobnosti, ktoré tu žili, a Juriga nepochybne patrí medzi tie najvýznamnejšie. Bol to nielen katolícky kňaz, ale aj publicista, slovenský národný buditeľ a politik,“ povedal vo svojom príhovore starosta Michal Vlček a dodal, že „Dnes by určite bol hrdý na naše moderné školy, Základnú školu Jána Pavla II. a rovnako aj Základnú školu Kataríny Brúderovej, ktoré pokračujú v jeho odkaze.“

Nevšedné dni na Brúderke

Deň bláznivých hláv

Deň sv. Patrika

Text a snímky: Ivana Danková

V marci a v apríli sa u nás uskutočnili rôzne tematické dni, ktoré priniesli nielen veľa zábavy, ale aj pekné myšlienky a spoločné zážitky.

Dňa 17. marca sme si pripomenuli Deň svätého Patrika. Priestory školy sa zaplnili ze-

leňou, keďže deti prišli oblečené práve v tejto farbe. Nechýbala dobrá nálada a úsmevy, ktoré sprevádzali celý deň.

O niekoľko dní neskôr, 20. marca, sme sa zapojili do ponožkovej výzvy na podporu ľudí s Downovým syndrómom. Prišli sme s dvoma rôznymi ponožkami, čím sme vyjadрили rešpekt k jedinečnosti každého človeka. Tento deň mal pre nás všetkých silné posolstvo.

Prvý aprílový deň patril Dňu bláznivých hláv. Deti prekvapili svojou kreativitou – v škole sa objavili originálne účesy, veselé klobúky či netradičné pokrývky hlavy. O dobrú náladu tak bolo postarané počas celého vyučovania.

Teší nás, že sa žiactvo do týchto aktivít zapája s nadšením a že aj týmto spôsobom môžeme vytvárať príjemnú atmosféru v našej škole.

Film Posledná večera zaujal žiakov cirkevnej školy

Text: Darina Olahová, učiteľka na ZŠ sv. Jána Pavla II.

Dňa 1. 4. 2026, teda deň pred veľkonočnými prázdninami, sme si vyšli so siedmakmi, ôsmakmi a deviatakmi do kina! Keďže nás čakalo obdobie Veľkej noci, ktoré je pre nás najdôležitejšie, aj film bol presne o tom. Film Posledná večera nám ukázal a priblížil, čo všetko Ježiš prežíval počas jeho posledných dní života. Počas filmu bolo v kinosále dychberúce ticho. Každého z nás príbeh svojím spôsobom zaujal. Naši diváci nám k filmu napísali zo pár aj postrehov.

„Bol to dobrý a poučný film pred veľkonočným obdobím. Veľmi dobre vyobrazil apoštolov a Ježiša. Tým, že bol v anglickom jazyku s titulkami, priučili sme sa aj angličtine. Film sám o sebe bol super! Bol spracovaný do modernejšieho štýlu. Ku koncu bol dej skrátenejší. Veci, ktoré sme chceli vidieť, boli málo rozvinuté alebo tam neboli. Dobrá bola vykreslená charakteristika postáv.“ (žiačky so 7.ročníka)

„Mne sa film veľmi páčil, hlavne som to chápal, lebo som kresťan. Bolo tam veľmi veľa pekných a dobrých efektov. Ukázal nám, ako sa Ježiš za nás obetoval, čo bolo veľmi dojímavé ukázané. Uvedomil som si pri tom, ako veľa za nás a naše hriechy trpel. Takže odporúčam si film pozrieť.“ (žiak ôsmeho ročníka)

„Pri filme človek viac prežíva., keď to vidí. Osobne sa to dotklo aj mňa a páčilo sa mi to, aj keď nebolo vo filme znázornené všetko. Uvedomila

som si, aké to muselo byť preňho ťažké....Páčilo sa mi, ako učenici pri Ježišovi stáli. Zobrala som si z toho veľa a určite by som si to pozrela ešte raz.“ (žiačka 8. ročníka)

„Film Posledná večera sa mi páčil. Bol dobre urobený a herci boli dokonalí. Jediný problém bol, že v ňom nevystupovala Mária, Ježišova matka. Najviac sa mi páčilo, ako bola spracovaná a ukázaná postava Judáša.“ (žiak 8. ročníka)

„Tento film je veľmi náučný a poukazuje na to, ako Ježiš za nás trpel. Na niektoré časti som sa nemohla pozerať, napr. ako ho bičovali, lebo to bolo niečo hrozné. On za nás trpel s veľkou bolesťou a my sa sťažujeme na malé bolesti. Preto by sme si mali brať príklad a nestážovať sa na maličkosti, lebo on za nás trpel a zomrel vo veľkej bolesti. Celý film mal nádhernú myšlienku.“ (žiačka 8. ročníka)

Deň otvorených dverí v našej škole

Text: Mgr. Lucia Koporcová, učiteľka v MŠ sv. Jána Pavla II.

Snímka: archív

S našimi predškolákmi sme boli na Dni otvorených dverí v našej škole. Priestory školy nie sú pre nás, škôlkarov, cudzie. Poznáme školskú telocvičňu, do ktorej chodíme cvičiť. No teraz sme mohli nakuknúť aj do školských tried a oboznámiť sa, čo všetko našich predškolákov čaká. Starší žiaci nám ukázali zaujímavé chemické pokusy. Pozreli sme sa, ako vyzerá hodina telesnej výchovy v škole a mohli sme sa do hodiny aj zapojiť. Naši predškoláci sa po zážitku z Dňa otvorených dverí tešia do školy ako noví prváci!

Žiaci sa po kurze stali korčuliarmi

Text: Mgr. Lucia Koporcová, učiteľka v MŠ sv. Jána Pavla II.

Snímka: archív

Prvý marcový týždeň bol pre nás v škôlke výnimočný. Začal sa nám kurz korčuľovania na ľade. Menšie deti sa zoznámili s ľadom a učili sa stáť na korčuliach. Staršie deti sa zlepšovali a učili sa nové techniky. Nakoniec sa z nesmelých nekorčuliarov na konci kurzu stali korčuliari a všetci sa tešili, že sa naučili novú zručnosť.

Veľkonočná duchovná obnova

Text: Jana Osvaldíková, učiteľka na ZŠ sv. Jána Pavla II.

Snímky: archív

Pôstne obdobie je prípravou na najdôležitejšie sviatky v roku – na Veľkú noc, kedy si pripomíname dôležité udalosti našej spásy. Ježiš za nás zomrel, no neostal v hrobe, ale vstal z mŕtvych. Čo Pán Ježiš pre nás podstúpil, žiakom na Základnej škole sv. Jána Pavla II. priblížil pán farár Jozef Kováčik prostredníctvom histórie a výskumu Turínskeho plátna. Verím, že to, čo sme sa dozvedeli, neostalo len v rovne senzácie a niečoho vedecky výnimočného, ale že nám to pomohlo lepšie precítiť udalosti Veľkej noci.

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete

Snímky: Archív FK Vajnory

Futbalová sezóna sa už znova rozbehla naplno. Od začiatku apríla už všetky kategórie hrávajú súťažné zápasy a náš areál je na prasknutie nielen cez týždeň, ale aj cez víkendy (časy domácich stretnutí sme uverejnili v predchádzajúcom vydaní Vajnorských noviniek a nájdete ich aj na klubovej stránke). Na rozdiel od detí, ktorých rast je postupný, pričom výsledky nehrajú takú dôležitú rolu ako ich systémové napredovanie, sa od mužov body čakali. Úvod jarnej časti VI. ligy ale poznačili zranenia, čo znamenalo, že seniori získali do uzávierky tohto čísla v štyroch dueloch 7 bodov a stratili kontakt s vedúcim Hrubým Šúrom. Pozitívne ale bolo, že sa vďaka viacerým absenciám objavovalo v drese A-čka stále viac mladých odchovancov.

MUŽI

Odvetnú časť ročníka, v úvode ktorej nám nepomohli zranení Miženko. Leško, Udič či Uhlár, sme začali katastrofálne. V Miloslavove sme prehrávali v 4. minúte 0:2. Aj keď sme sa potom pozviechali a dali aj dva góly (Novotný

a Miklovič), prehrali sme 2:4. S rezervou NŠK sme doma naopak úvod zvládli my, keď nás už po troch minútach potešil Lukáš Zeman a po hodine hry premenil Peťo Škrabák pokutový kop. Vyhrali sme 2:0. Aj v Réci sme mali uspieť, ale neubránili sme jednu štandardnú

situáciu a aj keď zakrátko vyrovnal Milan Katrenčík (v 75.minúte), víťazný gól sme už dať nestihli. A aj štvrtý jarný zápas ponúkol úplne rozdielny priebeh v porovnaní s ostatnými. V prvom polčase na umelej trávě v Prievozе sme domáci Kozmos roztrhali na kusy 4 zásmami (presadili sa Katrenčík, Hudran, z penalty Novotný a Miklovič). Lenže po 7 minútach druhej časti sme viedli už len 4:2 a krátko na to ešte nedal pokutový kop Škrabák, takže sme si z pohodlnej prechádzky urobili horskú túru. Výsledok 4:2 sme už ale našťastie udržali. Po 16. kole sme boli štvrtí. Na vedúci Šúr sme už veľmi nedovideli, ale od Miloslavova a Záhorskej Bystrice nás delili iba bodíky.

ODCHOVANCÍ

Dlhodobо je jedným z našich hlavných cieľov naplniť náš seniorský tím domácimi mladíkmi. Samozrejme, že kým budú v mužstve vo väčšine, tak to chvíľu potrvá, ale každý odchovanec, ktorý bude chcieť venovať čas aj tréningom, priestor okolo skúsenejších členov kádra určite dostane. Tréner Milan Herko nasadil v úvode jari trikrát do základnej zostavy A-čka dokonca 16-ročného Cyrila Obucha. A nás teší, že náš rodák, ktorý hráva od malička len za Vajnory, bol platným hráčom. Do seniorskej kabíny nazrú postupne aj ďalší dorastenci. Premiéru už majú za sebou aj Filip Kutný či Samo Sidivár. Brankár Adam Lenčo, ktorý chyтал za mužov v Réci, je trochu iný prípad. Vekom hráč U19 trénuje s prvým tímom a pomáha kde treba. Hlavné je, aby si po dlhšom čase znova poriadne zachyтал.

Odchovanci Cyril Obuch a Filip Kutný pred zápasom s NŠK

OBLEČENIE

K budovaniu väzieb na klub a jeho mena pomáha všade na Svete aj oblečenie. Vajnorскý klub sa rozhodol pre to isté. V minulosti sme už niekoľkokrát podobnú iniciatívu vyvinuli, ale na kúpu rovnakých vecí sme až tak „netlačili“, a možno práve preto naše tímy ako jeden muž nikdy nevyzerali. Tentoraz sme sa rozhodli trochu inak a chceme zaviesť prax, ktorá je úplne bežná v takmer všetkých kluboch. Na základe konštruktív-

ných pripomienok rodičov sme upravili termíny, v ktorých od hráčov očakávame spoločné tréningové a vychádzkové oblečenie (to je vďaka pásu ornamentov prepojené aj na históriu obce, vid' foto), a veríme, že sa nám podarí čo najskôr vytvoriť z nás všetkých jeden tím aj tým, že pri bežných tréningoch či cestovaní na zápasy k súperom či na sústreďenia budú všetci hráči FK Vajnory ľahko identifikovateľní a jednotní.

Vychádzková bunda

Základná tréningová súprava

VAJNORSKÁ PENALTA

Renomé a hodnotu klubu dotvára roky aj Vajnorská Penalta, ktorej termín sa opäť blíži. V sobotu 13. júna usporiadame už jej 15. ročník. Tradičná súťaž v kopaní pokutových kopov láka od začiatku široký okruh hráčov v hlavnej kategórii, no stále viac a viac účastníkov evidujeme v detských kategóriách. Čo je taktiež náš cieľ. A nezabúdajme ani na ženy, väčšinou odvážne amatérky. Zúčastnite sa aj Vy. Tešíme sa na Vás.

DENNÉ LETNÉ KEMPY

K letným mesiacom u nás už neodmysliteľne patrí aj denný tábor, ktorého hlavnou náplňou je tréning. Aj preto sa na ňom zúčastňujú predovšetkým futbalisti.

Hlavný organizátor Rado Kováč sa ale snaží náplň piatich dní (v dvoch turnusoch) stále niečím ozvláštniť. Aj tento rok mu budú pomáhať hlavne tréneri z domácich zdrojov, ktorí deti dobre poznajú vďaka každodennému kontaktu počas sezóny.

V drivej väčšine sú účastníci registrovaní v našom klube, ktorý sa všemožne snaží udržať cenu za týždeň strávený zmysluplnou činnosťou na čo najpriateľnejšej hodnote, ktorá je za podobnú akciu najnižšou v okolí.

V prípade záujmu (kapacita je obmedzená) navštívte pre bližšie informácie našu webovú stránku www.fkvajnory.sk, kde nájdete aj kompletne vyžrebovanie všetkých našich mládežníckych družstiev i mužov. Príďte ich povzbudiť.

Kultúrne a spoločenské podujatia

MÁJ

1.máj 2026

Májová opekačka na Mahrovej búde

10.máj 2026

Deň matiek
Park pod Lipami

16.máj 2026

Na URBANA V ŠIROKĚM

16.-17.máj 2026

160-te výročie Vajnorskej dychovky
Park pod lipami

16.-17.máj 2026

Vína v parku
Park pod lipami

23.máj 2026

Turnaj Cornhole
DK Vajnory

30.máj 2026

Deň detí
detské ihrisko Koniarkova

ŠŮR – DOBRODRUŽSTVO V SRDCI PRÍRODY

